

Algemeen Bestuur Sabewa Zeeland

Agenda voor de vergadering van het Algemeen Bestuur Sabewa Zeeland op 22 september 2017 om 09.00 uur in het waterschapskantoor te Terneuzen, vergaderkamer 4.17 rechts

1. Opening en mededelingen (*mondeling*)
2. Vaststellen van de notulen van de vergadering van het Algemeen Bestuur van 22 juni 2017 (*ter vaststelling*)
3. Terugkoppeling advies bezwarencommissie (*mondeling*)
4. Voorstel om de leidraad kwijtschelding vast te stellen (*ter besluitvorming*)
5. Voorstel om de definitie van leegstand vast te stellen (*ter besluitvorming*)
6. Voorstel om kennis te nemen van de 2^e Bestuursrapportage 2017 (*ter kennisname*)
7. W.v.t.t.k. en rondvraag
8. Sluiting

Eerstvolgende vergadering: 15 december 2017

Algemeen Bestuur Sabewa Zeeland

Verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur Sabewa Zeeland op 22 juni 2017 in het waterschapskantoor te Terneuzen, vergaderkamer 4.17 (rechts)

Aanwezig: wethouder Herselman (Kapelle, voorzitter), wethouder Totté (Hulst), wethouder van Hulle (Terneuzen), De heer Poppelaars (waterschap Scheldestromen), wethouder Hoek (Tholen), wethouder De Kunder (Reimerswaal), wethouder Werkman (Sluis), wethouder Schenk (Borsele), wethouder Meeuwisse (Goes), Mevrouw Van de Wijnckel (directeur), Mevrouw Van de Wege (notulist).

Afwezig met kennisgeving: -

1. **Opening en mededelingen**
 - Namens het Waterschap vervangt de heer Poppelaars de heer Steijaert.
 - Mevrouw Van de Wege is tijdelijk notulist in de afwezigheid van de bestuurssecretaris.

2. **Vaststellen van de notulen van de vergadering van het Algemeen Bestuur op 10 februari 2017**
 - pagina 1:
Mevrouw Meeuwisse geeft aan een motie op de nieuwe Leidraad Kwijtschelding in te dienen om herhaling van voorgaande discussie te vermijden. Het kwijtscheldingsbeleid blijft een punt van discussie. Mevrouw Van de Wijnckel licht toe dat het kwijtscheldingsproces aangepast is en dat dit, volgens afspraak, na een half jaar geëvalueerd wordt. In de volgende AB vergadering wordt de evaluatie van het kwijtscheldingsbeleid en de uitvoering op de agenda geplaatst.
 - De heer Schenk verzoekt om de twee benoemde cases op te nemen in de notulen. De heer Herselman geeft aan dat na tekstueel aanleveren dit alsnog wordt opgenomen in de notulen. De heer Schenk doet tevens navraag over de status van de 2e cases. Hij geeft te kennen dat de beantwoording te lang op zich laat wachten. Mevrouw Van de Wijnckel zegt toe dit na te gaan. De leden van het Algemeen Bestuur bespreken de behandelwijze van individuele vraagstukken. De heer Totté geeft te kennen twijfels te stellen aan het toepassen van de menselijke maat bij specifieke vraagstukken. De heer De Kunder en Van Hulle geven te kennen de uitvoering met empathisch vermogen van belang te vinden. Meninge n hierover verschillen en de heer Herselman benadrukt dat Sabewa Zeeland geen sociale dienst is en stelt dat met elk vraagstuk secuur wordt omgegaan.
 - De heer Werkman geeft te kennen zeer positief te zijn over de Kwijtscheldings sessie bij Sociale AdviesRaad van de gemeente Sluis. Hij geeft te kennen dat het verhelderend was en duidelijkheid bracht voor de aanwezigen aldaar.
 - De heer Van Hulle vindt het opmerkelijk dat ondanks vermenging in de discussies hij niet vernoemd staat in de notulen. De heer Van Hulle geeft aan dat zijn verdediging van 35% van de leidraad niet vermeld staat. Tevens heeft hij destijds benadrukt dat men zich niet achter de leidraad moet verschuilen en dat hij het inlevingsvermogen voor deze groep van belang vindt.
 - Pagina 2:
De heer Werkman doet navraag over de stand van zaken WOZ procedure en krantenartikel. Dit punt komt ter bespreking bij agendapunt 3.
 - Notulen vastgesteld na verwerking van de eerder genoemde aanpassingen.

3. Ingekomen brief Ondernemingsraad Sabewa Zeeland

- De heer Herselman geeft toelichting over de totstandkoming en licht toe dat namens het Dagelijks Bestuur een reactie is verstuurd aan de Ondernemingsraad om samen in gesprek te gaan. Vanuit de Ondernemingsraad is een reactie ontvangen, er wordt geïnventariseerd wie van de medewerkers wil deelnemen aan dit gesprek. De heer Herselman geeft aan graag in gesprek te willen. Verder licht hij toe dat 3 van de 4 schriftelijke berispingen zijn omgezet naar een waarschuwing. 15 juni jl. is de lopende berisping voorgelegd aan de bezwaarschriften-adviescommissie. Het advies hiervan is nog niet door het Dagelijks Bestuur ontvangen. De heer Werkman geeft te kennen dat dit proces lang duurt en vraagt waar de taak van het Dagelijks Bestuur nu ligt. De heer Totté geeft aan dat er in de tussentijd afzonderlijke gesprekken met het Managementteam zijn gevoerd en dat het Dagelijks Bestuur ook deel heeft genomen aan het Visietraject van Sabewa Zeeland. Daarnaast is voorgesteld om alle teams te laten deelnemen aan het visietraject. Dit krijgt doorgang. De heer Schenk doet navraag of er sprake is van interne kampen/splitsingen en of het effect heeft op de organisatie. Mevrouw Van de Wijnckel weerlegt dit en geeft aan dat de verstuurd brief namens de Ondernemingsraad een weloverwogen keuze is geweest, maar dat de punten destijds al achterhaald waren omdat op de genoemde verbeterpunten al acties waren uitgezet. De heer Werkman vraagt of er vanuit het Dagelijks Bestuur nog actie wordt ondernomen naar de Ondernemingsraad. De heer Herselman stelt dat de Ondernemingsraad wegens omstandigheden niet voltallig en moeilijk bereikbaar is. De heer Schenk stelt voor namens het Algemeen Bestuur een reactie naar de Ondernemingsraad op te stellen met vermelding dat de brief in handen van het Dagelijks Bestuur is gesteld. Overige leden van het Algemeen bestuur stemmen hiermee in. De heer Poppelaars wil hierin wel vermeld zien dat er waardering naar het personeel wordt uitgesproken over de inzet en het vertrouwen.

4. Voorstel tot vaststelling van de Jaarstukken 2016

- De heer Hoek complimenteert Sabewa Zeeland met de resultaatontwikkeling. Hij stelt wel deze stijgende lijn te borgen.
- De heer Schenk geeft aan dat de voorzetting van klantgerichtheid een hoge prioriteit dient te behouden. Mevrouw Van de Wijnckel geeft te kennen dat Sabewa Zeeland zich dienstverlenend opstelt. De heer Herselman beaamt dat hierin al stappen zijn gemaakt. Issues als de Berichtenbox via Mijn Overheid worden in het Dagelijks Bestuur goed besproken. Het blijft echter wel de verantwoordelijkheid van de burger stelt de heer Herselman. Daarnaast wordt aangegeven, dat aangedragen (positieve) persberichten door de kranten worden genegeerd. Mevrouw Meeuwisse geeft aan dat het voornamelijk een imago kwestie is en dat communiceren binnen de deelnemers van groot belang is om het imago intern te verbeteren.
- De Jaarstukken 2016 worden vastgesteld

5. Voorstel bestemming batig saldo 2016

- De heer Herselman geeft te kennen dat na eerdere discussies, de verdeelsleutel nader bekeken wordt of deze nog actueel is.
- Geen verdere opmerkingen. Voorstel akkoord en afgehandeld.

6. Voorstel tot het kennisnemen van de 1^e Bestuursrapportage

- De heer Van Hulle geeft aan verbetering in de beeldvorming te willen zien. Hij stelt dat de bestuursrapportage een vooruitgang is, maar als optie geeft hij het gebruik van KPI's aan voor meetbare vooruitgang inzichtelijk te maken. Mevrouw Van de Wijnckel geeft dat de huidige doelstelling al gerapporteerd wordt en dat er op target wordt gestuurd en gerapporteerd in de bestuursrapportage.
- De heer Hoek (mbt punt 4 burap) geeft aan het digitaliseren en informatieveiligheid vroegtijdig af te stemmen ook met gemeentelijk overleg. ICT

ontwikkelt zich steeds verder binnen Sabewa Zeeland, maar dit is in de begroting niet te herleiden. Mevrouw Van de Wijnckel stelt dat er een informatiebeveiligingsplan wordt opgesteld en hieruit volgt een plan van aanpak. Tevens beaamt ze de groei en ontwikkeling binnen de ICT-afdeling en dataontwikkeling. Ze geeft wel te kennen dat de huidige formatie niet toereikend is. De heer Poppelaars stipt het belang aan van het up-to-date houden en behouden van de bronbestanden.

- De heer Werkman (pagina 14) doet navraag over wat deze kengetallen inhouden. Mevrouw Van de Wijnckel geeft aan dit na te vragen en verder te laten specificeren. De heer Werkman (pagina 12) doet tevens navraag naar het achterblijven van kwijtscheldingsverzoeken voor gemeente Sluis. Mevrouw Van de Wijnckel geeft aan dit samen op individueel niveau te bekijken.
- De heer Schenk geeft te kennen het communicatie plan en jaarplanner als positief te ervaren. Het hiermee informeren naar de deelnemers en gemeenteraden is van groot belang. De heer Poppelaars reageert hierop dat ondanks alle negatieve berichtgeving, de medewerkers zich professioneel blijven opstellen.
- De heer Hoek geeft te kennen dat er aandacht is gevraagd voor de vorm van klachtenrapportage. Hierop is positief gereageerd vanuit Sabewa Zeeland en Mevrouw Van de Wijnckel geeft aan dit jaarlijks gespecificeerd te gaan rapporteren.
- 1^e Bestuursrapportage hiermee besproken en vastgesteld

7. Voorstel tot vaststelling van de Programmabegroting 2018 en Meerjarenraming 2019-2021

- De Zienswijze van gemeente Sluis is 21 juni jl. ontvangen. Geen opmerkingen vanuit genoemde gemeente. De heer De Kunder verzoekt tot uitleg definitie Zienswijze. De heer Herselman licht toe dat alle reacties worden geformuleerd als Zienswijze. De heer Totté vraagt of er op Zienswijzen ook gereageerd wordt naar aanleiding van gemaakte opmerkingen. De heer Herselman geeft aan dat de antwoorden geformuleerd staan in het bestuursvoorstel.
- Programmabegroting en Meerjarenraming vastgesteld.

8. Voorstel tot vaststelling van de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Sabewa Zeeland

- Akkoord bevonden voor doorzenden aan de deelnemers voor definitieve vaststelling van de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling.

9. Voorstel tot vaststelling van de Klachtenregeling ongewenst gedrag

- De heer Werkman vraag wat de aanleiding is geweest voor de opmaak hiervan. Mevrouw Van de Wijnckel stelt dat vaststelling van beleid hierop geadviseerd is en dat dit wordt nageleefd. Klachtenregeling ongewenst gedrag vastgesteld.

10. W.v.t.t.k.

- Mevrouw Van de Wijnckel geeft te kennen dat een nieuwe bestuurssecretaris is aangesteld. Hij begint per 5 juli a.s.

11. Sluiting

De heer Herselman sluit de vergadering onder dankzegging van ieders aanwezigheid en inbreng.

Vergadering Algemeen Bestuur

Algemeen Bestuur 22 september 2017

agendapunt 4

De leden van het Algemeen Bestuur

SaBeWa Zeeland

bijlagen : Projectevaluatie aanpassing leidraad
kwijtschelding

onderwerp : Evaluatie leidraad kwijtschelding

Terneuzen, 20 september 2017

Geachte heer/mevrouw,

Aanleiding evaluatie

In 2016 is de leidraad vastgesteld. Begin 2017 is de leidraad op aanbeveling van de Werkgroep Kwijtschelding op een aantal punten gewijzigd. Daarbij is afgesproken deze wijzigingen na een half jaar te evalueren. De evaluatie is uitgevoerd met behulp van onder andere input van de deelnemende gemeenten, de Samenwerking Belastingen Walcheren en Schouwen-Duiveland, hulpverlenende instanties en medewerkers van de afdeling kwijtschelding. Hieronder bespreek ik de belangrijkste uitkomsten van de evaluatie van deze wijzigingen.

Belangrijkste uitkomsten evaluatie

Belastingteruggaven en teruggave voor specifieke zorgkosten

In de leidraad kwijtschelding is vastgelegd dat een belastingteruggave niet tot het inkomen wordt gerekend, als verzoeker een beschikking 'Tegemoetkoming Specifieke Zorgkosten' heeft ontvangen. In alle andere gevallen wordt een belastingteruggave wel tot het inkomen gerekend. De leidraad is op dit punt ruimhartiger dan de wet, waarin is bepaald dat alle teruggaven tot het inkomen moeten worden gerekend. Het advies van de begeleidingscommissie is om deze richtlijn niet te wijzigen.

Echter, op 18 september 2017 ontving Sabewa Zeeland een schrijven van de Zeeuwse Ombudsman. De Zeeuwse Ombudsman heeft zich gebogen over de vraag of het terecht is dat een verzoek tot kwijtschelding wordt afgewezen, met als enige reden dat de verzoeker een teruggaaf van de Belastingdienst ontving als gevolg van gemaakte zorgkosten. De Zeeuwse Ombudsman

heeft hierover intensief overlegd met de Nationale Ombudsman. De conclusie is dat dit niet terecht is. Zowel de Nationale als de Zeeuwse Ombudsman zijn van mening dat een belastingteruggave in verband met zorgkosten niet bedoeld is om lokale belastingen mee te betalen. Daarbij moet geen onderscheid gemaakt worden tussen verzoekers die de teruggave ontvingen uit hoofde van een beschikking 'Tegemoetkoming Specifieke Zorgkosten' en verzoekers die een reguliere teruggaaf ontvingen. De wetgever heeft met beide regelingen beoogd financieel kwetsbare groepen te compenseren voor gemaakte zorgkosten, hetgeen door het afwijzen van een kwijtscheldingsverzoek ongedaan wordt gemaakt.

Onterecht toegekende toeslagen

In sommige gevallen is het banksaldo van verzoeker te hoog voor het verkrijgen van kwijtschelding, als gevolg van teveel ontvangen kindgebonden budget en of kindertopvangtoeslag. In dergelijke gevallen wordt het verzoek tot kwijtschelding opgeschort of invorderingsacties gestaakt, totdat duidelijk is hoeveel er moet worden terugbetaald. De evaluatie toont aan dat het wenselijk is ook teveel ontvangen huur- en zorgtoeslag aan deze bepaling toe te voegen.

Geen overwaarde op de eigen woning en toch geen recht op kwijtschelding

De waarde van de woning wordt meestal bepaald aan de hand van de WOZ. De waarde wordt verminderd met de hypothecaire schuld. Indien er sprake is van een spaarhypothek wordt het gespaarde gedeelte meegenomen als vermogen en hetzelfde geldt voor vermogen opgebouwd in aan de hypotheek gekoppelde verzekeringen. Hierbij is niet van belang dat dergelijke vermogens moeilijk liquide te maken zijn. Uit evaluatie blijkt dat er altijd sprake is van maatwerk in overleg met de betrokken gemeente. Hierdoor kan een oplossing gezocht worden voor schrijnende gevallen. Het advies van de begeleidingscommissie is om deze richtlijn niet te wijzigen.

Uitvoerbaarheid vaststellen waarde van de auto

Sinds de wijziging van de leidraad moet voor de berekening van het vermogen, gerekend worden met de waarde van de auto met de hoogste waarde. In de praktijk blijkt dit lastig uitvoerbaar. Het advies is deze richtlijn aan het einde van dit jaar nogmaals te evalueren.

Automatische kwijtschelding en digitalisering

Op dit moment wordt iedere verzoeker, die ooit een verzoek tot kwijtschelding heeft ingediend, ter beoordeling voor automatische kwijtschelding vooraf aan het inlichtingenbureau aangeboden. Uit de evaluatie blijkt dat dit leidt tot vertraging in het kwijtscheldingsproces, doordat retour ontvangen gegevens van het inlichtingenbureau handmatig beoordeeld moeten worden. Het advies van de begeleidingscommissie is dan ook om enkel verzoekers bij het inlichtingenbureau aan te bieden, die vorig jaar geheel of gedeeltelijke kwijtschelding hebben gehad.

Stopzetten automatische incasso's bij een verzoek om kwijtschelding

Uit de evaluatie blijkt dat het in de huidige applicatie niet mogelijk is de automatische incasso's automatisch stop te zetten. Het advies is de implementatie van I-KW in 2018 af te wachten en te bezien of dit dan wel mogelijk is. Indien dat in de nieuwe applicatie ook niet mogelijk is, wordt de leidraad aangepast.

Coulante invordering bij afgewezen kwijtscheldingsverzoek

Uit de evaluatie blijkt dat maatwerk wordt toegepast bij de invordering na een afgewezen verzoek om kwijtschelding. Het advies is deze richtlijn niet te wijzigen.

Afhandelingstermijn en het bevragen van gegevens

De maximale afhandelingstermijn van een verzoek om kwijtschelding is 6 maanden en het streven is 3 maanden. Uit de evaluatie blijkt dat de streeftermijn, uitzonderingen daargelaten,

wordt gehaald. Het advies is de leidraad op dit punt niet aan te passen.

Advies

Naar aanleiding van voorgaande is het advies de leidraad kwijtschelding op de volgende punten aan te passen:

- In artikel VIII 12 (belastingteruggave (recht op)) opnemen dat uitbetalingen door de Rijksbelastingdienst op grond van gemaakte zorgkosten bij de beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek buiten beschouwing worden gelaten;
- Toevoegen dat ook wanneer een banksaldo te hoog is als gevolg van teveel ontvangen huur- en zorgtoeslag, de behandeling van de kwijtscheldingsaanvraag wordt opgeschort of invorderingsacties worden gestaakt, zolang het terugvorderingsbesluit van de rijksbelastingdienst op zich laat wachten;
- Gelet op artikel 26.1.1 van de leidraad invordering is aanpassing van Artikel II 4 van de leidraad kwijtschelding noodzakelijk. Hierin moet worden opgenomen dat een verzoek tot kwijtschelding niet in behandeling wordt genomen, wanneer de belastingaanslag(en) waarop het verzoek betrekking heeft langer dan 3 maanden geleden volledig is betaald; en
- Passage inzake het stopzetten van automatische incasso's bij een verzoek tot kwijtschelding verwijderen, indien blijkt dat dit ook in de applicatie I-KW (2018) niet mogelijk is.

In verband met de uitvoerbaarheid, is het advies het beleid inzake kwijtschelding op het volgende punt aan te passen:

- Enkel verzoekers bij het inlichtingenbureau aanbieden, die vorig jaar volledige of gedeeltelijke kwijtschelding hebben ontvangen.

Vervolg

Aan het einde van dit jaar wordt de leidraad nogmaals geëvalueerd. Daarbij wordt gekeken naar de uitvoerbaarheid en of de wijzigingen tot een afname van het aantal klachten hebben geleid.

Het dagelijks bestuur van
SaBeWa Zeeland

J.H. Herselman,
Voorzitter

mw. drs. T.L.C. van de Wijnckel,
Directeur

Besluit

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 22 september 2017.

J.H. Herselman,
Voorzitter

mw. drs. T.L.C. Wijnckel,
Directeur

Projectevaluatie Aanpassing Leidraad Kwijtschelding

mw. mr. M.C.H. Mijnsbergen

Augustus 2017

Inhoudsopgave

Paragraaf 1 : Aanleiding tot de evaluatie en bestuurlijke behandeling

Paragraaf 2 : Aanpak van de evaluatie

Paragraaf 3 : Doel van de evaluatie

Paragraaf 4 : Aanpassingen van de Leidraad

Paragraaf 5 : Input van betrokken partijen

Paragraaf 6 : Toetsing van het beleid en de uitvoering

Paragraaf 7 : Aanbevelingen voor verbetering

Paragraaf 1 : Aanleiding tot deze evaluatie en bestuurlijke behandeling

In 2016 is de Leidraad Kwijtschelding Sabewa Zeeland vastgesteld, gepubliceerd en in werking getreden. In deze Leidraad zijn de uitgangspunten met betrekking tot kwijtscheldingregels en de uitvoering daarvan door Sabewa Zeeland beschreven.

In een vergadering van de begeleidingscommissie op 5 september 2016 is in verband met het negatieve imago van de kwijtschelding het idee ontstaan om een Werkgroep Kwijtschelding op te richten. In deze werkgroep zaten afgevaardigden van Sabewa Zeeland, de deelnemende gemeenten van Sabewa Zeeland en de Samenwerking Belastingen Walcheren en Schouwen-Duiveland met kennis van sociale-/budgethulp zaken.

Begin 2017 zijn een aantal bepalingen in de Leidraad Kwijtschelding Sabewa Zeeland in overleg met de deelnemende gemeenten van Sabewa Zeeland en de Samenwerking Belastingen Walcheren en Schouwen-Duiveland door deze Werkgroep Kwijtschelding aangepast. Daarbij is afgesproken dat na een half jaar de ervaringen naar aanleiding van de wijzigingen in de Leidraad Kwijtschelding geëvalueerd zouden worden.

Deze evaluatie wordt met de leden van de Begeleidingscommissie besproken op 5 september 2017. Daarna is de bespreking van de evaluatie door het Dagelijks Bestuur voorzien op 15 september 2017 en op 22 september 2017 zal de evaluatie worden besproken in de vergadering van het Algemeen Bestuur.

Paragraaf 2 : Aanpak van deze evaluatie

In juli 2017 is per mail aan de deelnemende gemeenten, de Samenwerking W&SD, de hulpverlenende instanties en de medewerkers van de Kwijtschelding van Sabewa Zeeland gevraagd om hun ervaringen na de wijziging van de Leidraad uiterlijk in augustus kenbaar te maken. De reacties per mail zijn in augustus verzameld en nu in deze evaluatie verwerkt.

Paragraaf 3 : Doel van de evaluatie

Het doel van de evaluatie is kijken of de aanpassingen in de Leidraad Kwijtschelding een positief effect hebben gehad op de uitvoering van de kwijtschelding.

De bedoeling van de aanpassing van de Leidraad was namelijk om het negatieve imago van de kwijtschelding bij de burger en in de media te verbeteren door een aantal bepalingen in de bestaande Leidraad te wijzigen en een breed gedragen eenduidig en transparant kwijtscheldingsbeleid vast te stellen.

Gelet hierop zal in deze evaluatie dus alleen worden stil gestaan bij de gevolgen van de aanpassingen van de Leidraad Kwijtschelding, en niet zozeer bij andere ontwikkelingen ten aanzien van de kwijtschelding.

Paragraaf 4 : Aanpassingen van de Leidraad

Uit gesprekken met de Zeeuwse Ombudsman en uit een evaluatie van klachten bleek dat de meeste klachten vooral ontstonden door onduidelijkheid over:

- de bepalingen inzake bezit en aanschaf van motorvoertuigen,
- de voorwaarden en normen voor kwijtschelding,
- de regels voor kapitaalverzekeringen,
- de regels voor kwijtschelding bij eigen woning bezit en
- de artsenverklaring.

Problemen rondom kwijtschelding worden dus deels veroorzaakt door onduidelijke communicatie maar anderzijds ook door de van toepassing verklaarde regels. Daarnaast wordt vanuit de deelnemende gemeenten, de Samenwerking W&SD en de hulpverlenende instanties aangegeven dat de doorlooptijd en de afdoeningstermijn van de verzoeken en beroepen te lang zou zijn.

Het doel van de werkgroep was dan ook om ervoor te zorgen dat de communicatie richting de burgers klantvriendelijker en duidelijker zou worden en dat er binnen de wettelijke kaders een socialer en voor de medewerkers makkelijker uitvoerbaar beleid zou worden vastgesteld dat breed gedragen zou worden door alle betrokken partijen.

Om dit te bereiken zijn alle bepalingen in de Leidraad Kwijtschelding besproken met alle betrokken partijen en daar waar nodig en gewenst aangepast. Dit heeft de volgende aanpassingen van de Leidraad tot gevolg gehad:

Aanpassingen op het gebied van communicatie:

- het taalgebruik is daar waar mogelijk aangepast en vereenvoudigd;
- de vindplaats van de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen is opgenomen;
- de mogelijkheid om het aanvraagformulier, de ontvangstbevestiging en een eventuele intrekking ook digitaal op te sturen is opgenomen;
- de beleidsregel dat geen kwijtschelding kan worden aangevraagd voor volledig betaalde aanslagen is opgenomen.

Aanpassingen op het gebied van uitvoerbaarheid van het beleid:

- de groep voor toetsing voor kwijtschelding vooraf is uitgebreid naar diegene die ooit een verzoek hebben ingediend in plaats van diegene die in het voorafgaande jaar volledige kwijtschelding heeft ontvangen;
- de termijn voor het indienen van een verzoek om kwijtschelding is aangepast van onbeperkt naar maximaal tot 3 jaar na het opleggen van de betreffende aanslag;
- de afhandelingstermijn van een verzoek is gewijzigd in *maximaal* 6 maanden in plaats van 6 maanden en er is een streeftermijn opgenomen om het dossier binnen 3 maanden af te doen;
- het opschorten van de invordering na het in behandeling nemen van een verzoek is gewijzigd en opgenomen is dat de invordering/automatische incasso voortaan automatisch stopgezet wordt. Wanneer de belastingplichtige wil dat de automatische incasso blijft doorlopen, moet hiervoor per mail of brief een verzoek worden gedaan;
- de termijn voor het ambtshalve in behandeling nemen van een beroepsschrift na het verstrijken van de beroepstermijn van 10 dagen is ingeperkt tot 2 maanden in plaats van 6 maanden;
- het artikel inzake horen op verzoek is komen te vervallen;
- de expliciet in de Leidraad genoemde termijn van 14 dagen voor het aanvullen van gegevens is vervallen en er is een mogelijkheid om hiervoor uitstel aan te vragen opgenomen.

Aanpassingen op het gebied van versoepeling en verduidelijking van de regels:

- er is een apart artikel opgenomen voor verwijtbaar gedrag bij grote (contante) geldopnamen of overboekingen. Hierin is bepaald dat opgenomen of overgeboekte bedragen die gelijk zijn of hoger dan het totale aanslagbedrag waarvoor kwijtschelding kan worden aangevraagd bij het vermogen worden opgeteld of als verwijtbaar worden gezien waardoor geen recht op kwijtschelding bestaat;
- ten aanzien van het vermogen van kinderen is opgenomen dat een nader onderzoek kan worden ingesteld wanneer blijkt dat er vermogen van ouders bij de kinderen wordt bijgeschreven;
- motorvoertuig(bezit) is vervangen door auto(bezit);
- de aparte bepaling dat sprake kan zijn van noodzaak van de aanschaf of het bezit van een auto omdat de auto onmisbaar is voor de uitoefening van een beroep is komen te vervallen. Deze bepaling is nu verweven in het artikel van contante geldopnamen/grote overboekingen die verwijtbaar kunnen zijn als deze groter zijn dan het totale aanslagbedrag.

- onmisbaarheid van een auto wegens gezondheidsredenen kan voortaan ook met een invalidenparkeerkaart en met een verklaring van een arts worden aangetoond;
- de artsenverklaring hoeft niet meer van een onafhankelijke arts te zijn, maar kan ook van de eigen huisarts of behandelend arts zijn;
- bij aanschaf van een auto door derden is de bewijslast verlegd en moet belastingschuldige aantonen dat de auto door een derde is aangeschaft;
- het hebben van meerdere autokentekens op naam is geen directe afwijsggrond voor kwijtschelding meer, maar de waarde van de auto met de hoogste waarde wordt meegenomen in de berekening van het vermogen, ook indien er sprake is van een onmisbare auto vanwege medische redenen;
- bij autoruil wordt voortaan ook gekeken naar de meerwaarde van de auto en het totale aanslagbedrag en ligt de bewijslast om dit aan te tonen bij de belastingplichtige;
- de tekst van het artikel over aanwezig vermogen bij een eigen woning is aangepast en verduidelijkt door een onderscheid te maken in verzekeringen die aan de hypotheek gekoppeld zijn en verzekeringen die alleen uitkeren bij overlijden.

De vraag is nu of deze wijzigingen in de Leidraad Kwijtschelding het gewenste effect hebben en of ze in het afgelopen half jaar al hebben gezorgd voor een positiever imago van de kwijtschelding.

Paragraaf 5 : Input van betrokken partijen

Om deze vraag te kunnen beantwoorden is input gevraagd over de ervaringen na de wijzigingen in de Leidraad bij de deelnemende gemeenten, de Samenwerking W&SD, de hulpverlenende instanties en de medewerkers van de Kwijtschelding van Sabewa Zeeland. Daaruit zijn de volgende reacties gekomen:

Gemeente Sluis:

- benadrukt dat bij een verzoek om kwijtschelding de automatische incasso's stop gezet moeten worden en dat hierover duidelijk en eenduidig gecommuniceerd moet worden.
- vraagt om een coulante opstelling van Sabewa Zeeland bij de invordering wanneer er sprake is van een ontstane betalingsachterstand door afwijzing van de kwijtschelding.
- vraagt bijzondere aandacht voor verbetering van het proces van automatische kwijtschelding en betere communicatie over de automatische kwijtschelding richting de burger.
- wil graag vooraf meer afstemming over burgers die vallen onder de Participatiewet/IOAW/IOAZ.
- vraagt aandacht voor de communicatie rond Mijn Overheid.

Waterschap Scheldestromen:

- geeft aan zorgen te hebben over het proces van kwijtschelding in het nieuwe systeem i-KW en hoe het proces in de nieuwe module inhoudelijk wordt ingericht.
- geeft aan het niet wenselijk te vinden dat klachten bepalend zijn voor de evaluatie van het aangepaste kwijtscheldingsbeleid, maar de ervaringen vanuit Sabewa zelf en de cijfers dienen van belang te zijn voor de evaluatie.
- vindt het gelet op de klantvriendelijkheid een positieve ontwikkeling dat de burger de mogelijkheid krijgt om zijn kwijtscheldingsverzoek digitaal in te kunnen dienen en dat de burger via een beslisboom kan zien of het zinvol is dat hij een kwijtscheldingsverzoek gaat indienen.
- is van mening dat indien nodig, de burger bevroegd moet kunnen blijven worden op alle relevante inkomens- en vermogenscomponenten. Het kan volgens Waterschap

Scheldestromen niet zo zijn dat de gewenste snelheid in het proces tot gevolg heeft dat de inhoud uit het oog wordt verloren en dat wellicht ten onrechte tot kwijtschelding wordt overgegaan.

GR de Bevelanden (Gemeente Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal):

- geeft aan dat er vanuit de afdeling WIZ geen op- of aanmerkingen zijn.
- plaatst ten aanzien van de wijzigingen in de Leidraad als kanttekening dat alles digitaal gaat maar dat nog niet iedereen daaraan toe is. Hierdoor ontstaat een drempel om een aanvraag te doen.

Team kwijtschelding van Sabewa Zeeland:

- geeft aan dat het gewijzigde beleid ten aanzien van de invalideparkeerkaart prima uit te voeren is.
- geeft aan dat het gewijzigde beleid bij meerdere kentekens praktisch echter bijna niet uitvoerbaar is. Van lang niet alle voertuigen is namelijk een nauwkeurige waarde vast te stellen. En die vastgestelde waardes leiden ook vaak weer tot discussie. Een afwijsggrond voor meerdere kentekens was praktisch wel heel goed uitvoerbaar en dit beleid was ook prima uit te leggen aan de burger.

Gemeente Terneuzen:

- geeft aan dat de afdeling schuldhulpverlening over het algemeen positief is over de samenwerking.
- ervaart dat de mogelijkheden om een betalingsregeling af te spreken zijn verbeterd, maar betreurt dat Sabewa wel maandelijks blijft incasseren ook als er kwijtschelding is aangevraagd.
- vraagt aandacht voor het feit dat cliënten die een MSNP of WSNP-traject succesvol hebben doorlopen opnieuw aanmaningen binnen krijgen en dat op deze aanmaningen staat vermeld dat Sabewa binnen 5 jaar mag vorderen terwijl er schuldregelingen voltooid zijn of dateren van langer dan 5 jaar geleden.
- merkt op dat ten aanzien van de automatische kwijtschelding soms nog onduidelijk is wanneer iemand automatische kwijtschelding krijgt en wanneer niet.
- geeft aan de reactietijd en doorlooptijd nog steeds lang te vinden.
- vraagt aandacht voor het beleid ten aanzien van onterecht toegekende toeslagen. In sommige gevallen komen er namelijk nog onterecht toeslagen binnen. De afdeling schuldhulpverlening reserveert deze toeslagen dan omdat ze weten dat dit terugbetaald moet worden. Maar Sabewa Zeeland ziet dit als vermogen met als gevolg dat mensen op bijstandsniveau geen kwijtschelding krijgen. Ook bij toelichting vanuit de kant van de afdeling Schuldhulpverlening wordt hier geen rekening mee gehouden. Dit doet zich ook voor als de cliënt zelf ten onrechte toeslagen heeft ontvangen.

Gemeente Goes:

- geeft aan dat ze graag een aanpassing zien van de Leidraad ten aanzien van de belastingteruggaaf bij opgevoerde zorgkosten, anders dan de voorlopige teruggaaf. Hierover is in de gemeenteraad van Goes ook een motie ingediend en deze is ook naar voren gebracht in de laatste AB vergadering van Sabewa Zeeland.

Gemeente Hulst:

- Het proces rondom automatische kwijtschelding is qua communicatie voor verbetering vatbaar - het is niet altijd duidelijk wie hiervoor in aanmerking komt.
- De algemene indruk bestaat dat de doorlooptijd van het proces nog steeds lang is.
- Burgers krijgen soms na het succesvol doorlopen van een schuldhulpverleningstraject (WSNP of MSNP) opnieuw aanmaningen over dezelfde periode.

- Vermogenstoets mbt autobezit is niet altijd even duidelijk, kwijtschelding wordt soms toch afgewezen indien de waarde van de auto lager is dan € 2.269,--. Om vanuit de participatiewet uit te stromen naar werk is in de provincie Zeeland en met name in Zeeuws Vlaanderen wat mobiliteit betreft een enorm probleem, waarbij het bezit van een eigen auto veelal een must is. Gevraagd wordt om coulant met deze toets om te gaan.

Paragraaf 6 : Toetsing van het voorgestelde beleid en de uitvoering

Uit de aangedragen input en ervaringen komen een aantal aandachtspunten naar voren die ik hierna afzonderlijk zal toelichten en zal toetsen op uitvoerbaarheid. Ik zal daarbij een onderscheid maken tussen aandachtspunten die te maken hebben met de inhoud van de Leidraad en de uitvoering van de vastgestelde regels.

Aandachtspunten over de inhoud van de Leidraad:

Belastingteruggaven en teruggave voor specifieke zorgkosten:

Ten aanzien van belastingteruggaven en de gevolgen hiervan voor de kwijtschelding bestaat veel onduidelijkheid.

In artikel 18 lid c Uitvoeringsregeling invorderingswet 1990 staat dat geen kwijtschelding wordt verleend wanneer binnen één jaar na het kwijtscheldingsverzoek een belastingteruggaaf kan worden verwacht.

Daarnaast wordt op grond van artikel 14 lid 2 Uitvoeringsregeling invorderingswet 1990 de voorlopige teruggave tot het inkomen gerekend. Deze voorlopige teruggave kan ook betrekking hebben op specifieke zorgkosten die zijn opgevoerd in de aangifte.

In beide artikelen wordt door de wetgever dus geen uitzondering gemaakt voor eventueel gemaakte zorgkosten en op basis van de wettelijke bepalingen dienen belastingteruggaven die ontstaan door aftrek van specifieke zorgkosten in de aangifte dus ook tot het inkomen te worden gerekend.

In de Leidraad is ten aanzien van belastingteruggaven door ons echter het volgende opgenomen:

*“Wanneer naar aanleiding van de aangifte Inkomstenbelasting/Premie Volksverzekeringen een teruggave van de Rijksbelastingdienst wordt ontvangen, moet deze teruggave volledig gebruikt worden voor de betaling van de lokale betastingaanslagen. Op grond waarvan deze teruggave wordt verkregen is hierbij niet van belang. *Uitbetalingen door de Rijksbelastingdienst op grond van een beschikking Tegemoetkoming specifieke zorgkosten (TSZ) worden bij de beoordeling van de aanvraag wel buiten beschouwing gelaten.*”*

In de Leidraad is door ons dus een verruimde bepaling opgenomen voor gemaakte zorgkosten. Indien burgers een beschikking Tegemoetkoming specifieke zorgkosten (TSZ) hebben gekregen dan wordt het in deze beschikking genoemde bedrag niet tot het inkomen gerekend. Als burgers uitgaven voor specifieke zorgkosten hebben afgetrokken in hun aangifte en weinig of geen belasting hebben betaald door recht op heffingskortingen, dan maakt de belastingdienst een nieuwe berekening van de verschuldigde belasting zonder aftrek van de specifieke zorgkosten. Want als de burger die uitgaven voor specifieke zorgkosten niet had gehad, had deze misschien een hoger bedrag aan heffingskortingen kunnen gebruiken.

Als de burger op basis van de nieuwe berekening ook een teruggaaf krijgt, dan krijgt hij dat bedrag alsnog uitbetaald. Dit is de tegemoetkoming en met deze teruggave voor specifieke zorgkosten wordt door ons dus rekening gehouden. Deze teruggave ontvangt een burger automatisch van de belastingdienst. Voor deze specifieke teruggave hoeft geen afzonderlijk verzoek ingediend te worden. De belastingdienst bepaalt zelf welke burger recht heeft op deze specifieke teruggave. Omdat dit een specifieke tegemoetkoming betreft wordt deze,

net als doelluitkeringen zoals bijzondere bijstand via de gemeentelijke sociale dienst, bij de beoordeling van het kwijtscheldingsverzoek buiten beschouwing gelaten.

Begin 2017 heeft de Nationale Ombudsman over deze problematiek met betrekking tot zorgkosten ook een aanbeveling gedaan en deze aanbeveling is voor de gemeenteraad van Goes reden geweest om hier een motie Kwijtschelding lokale- en waterschapsbelastingen voor in te dienen. In deze motie draagt de gemeenteraad het college op om gelet op de uitspraak van de Nationale Ombudsman ervoor te zorgen dat inwoners van Goes, die een compensatie ontvangen voor gemaakte zorgkosten en verder voldoen aan de voorwaarden voor kwijtschelding, deze kwijtschelding ook daadwerkelijk ontvangen.

De Nationale Ombudsman geeft in zijn uitspraak aan dat een belastingteruggave van de Rijksbelastingdienst voor gemaakte zorgkosten, er niet voor mag zorgen dat iemand niet meer in aanmerking komt voor kwijtschelding van waterschaps- en zuiveringsheffing. De Nationale ombudsman vindt afwijzen van kwijtschelding niet redelijk als iemand een belastingteruggave voor gemaakte zorgkosten gekregen heeft, terwijl aan de overige voorwaarden voor kwijtschelding voldaan is. De ombudsman roept instanties daarom op in hun uitvoeringspraktijk waar nodig alert te blijven op een onbedoelde uitkomst vanwege een discrepantie in regelgeving en beleid.

De Nationale Ombudsman heeft het hierbij echter niet expliciet over de beschikking Tegemoetkoming specifieke zorgkosten (TSZ) en in de casus die heeft geleid tot de uitspraak van de Nationale Ombudsman is sprake van een belastingteruggave vanwege gemaakte zorgkosten in verband met langdurige ziekte. Dit is zoals hiervoor al aangegeven echter niet hetzelfde als de beschikking Tegemoetkoming specifieke zorgkosten (TSZ) waar in onze Leidraad al rekening mee wordt gehouden. In dat opzicht is onze Leidraad dus al ruimer dan de regels die werden gehanteerd in casus van de Zeeuwse Ombudsman en de burgers die een beschikking Tegemoetkoming specifieke zorgkosten (TSZ) krijgen van de belastingdienst betreft ook de burgers die gelet op het ontbreken van inkomen en vermogen recht hebben op kwijtschelding.

De uitspraak van de Nationale Ombudsman en de motie van de gemeenteraad van Goes zijn wat mij betreft goede redenen zijn om het beleid van Sabewa Zeeland ten aanzien van belastingteruggaven bij zorgkosten zoals vastgelegd in de Leidraad te onderzoeken op duidelijkheid en redelijkheid.

De huidige bepaling is voor mij en de medewerkers van Sabewa Zeeland duidelijk ten aanzien van de beschikking Tegemoetkoming specifieke zorgkosten (TSZ), maar ik vraag me af of bij de burgers en de hulpverlenende instanties duidelijk is wat wordt bedoeld wordt met deze beschikking en of daardoor wellicht meer burgers eigenlijk voor kwijtschelding in aanmerking zouden kunnen komen.

Wat betreft de redelijkheid is het de vraag of de redelijkheid vereist dat het artikel in de Leidraad nog verder wordt verruimd en dat *alle* teruggaven van de Rijksbelastingdienst voor het gedeelte dat ziet op door burgers in hun aangifte inkomstenbelasting opgevoerde specifieke zorgkosten bij de beoordeling van de aanvraag buiten beschouwing moeten worden gelaten. Een dergelijke verruiming zal grote consequenties hebben voor de beoordeling van de verzoeken en wellicht weer nadelig zijn voor de afhandelingstermijnen, want dit zal betekenen dat volledige inzage zal moeten worden gegeven in de aangifte Inkomstenbelasting en dat deze gegevens ook handmatig beoordeeld zullen moeten worden. Daarnaast dient dit mijns inziens conform de aanbeveling van de Nationale Ombudsman alleen te gebeuren in gevallen waarbij er verder geen afwijsgonden of belemmeringen zijn, en ook het maken van dit onderscheid zal weer gevolgen hebben voor de beoordeling van de verzoeken.

Conclusie: Naar mijn mening kan een deel van de problemen rondom gemaakte zorgkosten en het recht op kwijtschelding verholpen worden door goede communicatie over de beschikking Tegemoetkoming specifieke zorgkosten (TSZ). Verruiming van de bepaling in de

Leidraad naar *alle* teruggaven van de Rijksbelastingdienst en door burgers in hun aangifte inkomstenbelasting opgevoerde specifieke zorgkosten is naar mening gelet op de uitvoerbaarheid niet wenselijk. Maar de beslissing hierover zal gelet op de impact wat mij betreft alleen na een inventarisatie over de wenselijkheid van een dergelijke aanpassing op bestuurlijk niveau beantwoord kunnen worden.

Onterecht toegekende toeslagen:

Voor toeslagen geldt dat deze niet tot het inkomen worden gerekend op grond van artikel 14 lid 2 Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990.

Wanneer deze toeslagen echter opzij worden gezet omdat ze niet terecht zijn kan het zijn dat het vermogen daardoor boven de norm uitkomt. In de Leidraad is daarom een bepaling opgenomen voor teveel ontvangen toeslagen kindgebonden budget/kinderopvangtoeslag.

Hierin staat dat wanneer de bank- of spaarrekening een te hoog saldo laat zien en dit aantoonbaar wordt veroorzaakt door teveel ontvangen kindgebonden budget of kinderopvangtoeslag, de behandeling van de kwijtscheldingsaanvraag wordt opgeschort en/of invorderingsacties achterwege worden gelaten, zolang het terugvorderingsbesluit van de Rijksbelastingdienst op zich laat wachten.

Op voorwaarde dat betrokkene zich ingespannen heeft om een terugvorderingsbesluit te verkrijgen, worden de gereserveerde bedragen dus niet tot het vermogen gerekend. De feitelijke terugbetalingen worden dan niet ook nog bij de berekening van het netto besteedbare inkomen in mindering gebracht.

Dit beleid ligt in de lijn met de redenering van de Nationale Ombudsman. De Nationale Ombudsman redeneerde namelijk als volgt: *“Als een vermogens bestanddeel buiten de vermogenstoets wordt gelaten, betekent dat niet dat dit tot in lengte van jaren zo moet blijven. Te denken valt aan een overgangssituatie, waarin het vermogens bestanddeel geheel of gedeeltelijk niet wordt meegeteld bij de berekening van het vermogen. De lengte van een overgangsperiode is maatwerk.”*

In het artikel in de Leidraad wordt nu alleen gesproken over teveel ontvangen toeslagen voor kindgebonden budget en kinderopvangtoeslag, maar niet over zorgtoeslag en huurtoeslag. Hoewel de ervaring leert dat huur- en zorgtoeslag minder grote bedragen per maand betreft die minder snel beïnvloed worden door een gewijzigde gezins- of inkomenssituatie, is het voor de volledigheid raadzaam om ook deze toeslagen te benoemen.

Conclusie: Gelet hierop zie ik alleen reden om de inhoud van dit artikel in de Leidraad uit te breiden met zorgtoeslag en huurtoeslag.

Geen overwaarde op de eigen woning (huis onder water) maar geen recht op kwijtschelding:

In artikel 11 Uitvoeringsregeling 1990 is opgenomen dat kwijtschelding wordt verleend voor het openstaande bedrag van de belastingaanslag dat resteert nadat het aanwezige vermogen is aangewend ter voldoening van de belastingaanslag.

Artikel 12 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 bepaalt dat onder vermogen wordt verstaan de waarde in het economische verkeer van de bezittingen van de belastingschuldige verminderd met de schulden van de belastingschuldige die hoger bevoorrecht zijn dan de rijksbelastingen, derhalve de hypotheek.

Bij de bepaling van het vermogen wordt dan ook de waarde van de woning verminderd met de hypotheekschuld meegenomen.

In de Leidraad is dit artikel nog verdiept en is opgenomen hoe de waarde wordt bepaald. Indicaties voor de door Sabewa Zeeland te gebruiken waarde zijn onder andere de WOZ waarde maar daarnaast ook recente marktgegevens. Wanneer geen bezwaar is gemaakt tegen de WOZ waarde en er geen recent taxatieverslag kan worden overlegd, wordt

voor de berekening van het vermogen de WOZ waarde meegenomen als zijnde de marktconforme waarde.

Ten aanzien van de hypotheekschuld is opgenomen dat de opbouw van vermogen in de spaarhypotheek in mindering wordt gebracht op de totale hypothecaire geldlening. Aan de hypotheek gekoppelde verzekeringen die een kapitaal uitkeren bij leven of overlijden met als doel de hypotheek af te lossen worden als vermogen meegenomen. Een kapitaalverzekering die alleen uitkeert bij overlijden, bijvoorbeeld een begrafenisverzekering met uitkering in geld of natura, met als doel de verzorging van de uitvaart, wordt dus niet meegenomen als vermogen.

Het feit dat vermogen, al dan niet vastgelegd in een (verpande) kapitaalverzekering, moeilijk liquide te maken is vormt geen aanleiding om voor dergelijke vermogensbestanddelen een ander standpunt in te nemen dan voor overige vermogensbestanddelen. Een ander standpunt zou niet juist zijn, omdat de burger zelf gekozen heeft voor de wijze waarop het vermogen is vastgelegd. Hij kan daardoor niet in een andere positie komen dan een belastingschuldige die het vermogen wel op een eenvoudigere wijze liquide kan maken, want dit zou leiden tot rechtsongelijkheid.

Conclusie: Hoewel een strikte toepassing van deze regels in sommige gevallen tot schrijnende situaties kan leiden, zie ik geen aanleiding om de Leidraad hiervoor aan te passen. De oplossing voor deze probleemgevallen moet mijns inziens en volgens de Nationale en de Zeeuwse Ombudsman worden gevonden in maatwerk, bijvoorbeeld door toepassing van de hardheidsclausule of uitstel van betaling voor de te betalen aanslagen tot het moment dat het huis daadwerkelijk verkocht wordt.

Uitvoerbaarheid vaststellen van de waarde van de auto:

In de Leidraad is het hebben van meerdere autokentekens op naam geen directe afwijsggrond voor kwijtschelding meer, maar de waarde van de auto met de hoogste waarde wordt meegenomen in de berekening van het vermogen, ook indien er sprake is van een onmisbare auto vanwege medische redenen.

De medewerkers van Sabewa Zeeland hebben afgelopen maanden ervaren dat het gewijzigde beleid bij meerdere kentekens praktisch echter bijna niet uitvoerbaar is. Van lang niet alle voertuigen is namelijk een nauwkeurige waarde vast te stellen. En die vastgestelde waardes leiden ook vaak weer tot discussie. Een afwijsggrond voor meerdere kentekens was praktisch wel heel goed uitvoerbaar en dit beleid was ook prima uit te leggen aan de burger.

In de geleverde input door de overige partijen voor deze evaluatie wordt dit onderwerp niet als positief of negatief ervaren. Vanuit de werkgroep zijn destijds wel de nodige bezwaren tegen de directe afwijsggrond in verband met meerdere autokentekens geuit. En ook op dit punt heeft de Nationale Ombudsman zich uitgesproken en een aanbeveling gedaan. De Nationale Ombudsman heeft daarbij aangegeven dat bij aanwezigheid van meer dan één auto de tweede auto als vermogen moet worden gezien. Voor de berekening van het vermogen moet de waarde per auto worden onderzocht en moet worden bepaald welke auto onder de vrijstelling valt. Daarbij moet volgens de Nationale Ombudsman ook worden gekeken of de andere auto een waarde lager dan de aanslag heeft. De wijziging in de Leidraad is het gevolg van deze aanbeveling door de Nationale Ombudsman en deze wijziging werd daarom breed gedragen door de werkgroep.

Conclusie: Gelet hierop vind ik dat het nog te vroeg is om te kunnen concluderen dat deze wijziging van de Leidraad, ondanks de aanbeveling van de Nationale Ombudsman, moet worden teruggedraaid in verband met onuitvoerbaarheid. Ik stel voor dat we aan het einde van dit jaar inventariseren en beoordelen of deze wijziging nadelige gevolgen heeft gehad

voor burgers in de vorm van extra klachten of voor Sabewa Zeeland in de vorm van langere afdoeningstermijnen.

Automatische kwijtschelding en digitalisering:

De groep burgers die jaarlijks ter toetsing aan het Inlichtingenbureau wordt aangeboden voor automatische kwijtschelding vooraf is in de Leidraad aangepast van diegene die in het voorafgaande jaar volledige kwijtschelding heeft ontvangen naar diegene die ooit een verzoek hebben ingediend. In de Leidraad is de groep die voor toetsing wordt aangeboden dus verruimd.

Deze verruiming is tijdens een in 2017 opgestart project voor digitalisering en automatisering van kwijtschelding echter niet wenselijk gebleken. Daarin is gelet op de efficiency en de gewenste versnelling en vereenvoudiging van het kwijtscheldingsproces juist gebleken dat de ter toetsing aangeboden groep zou moeten worden beperkt tot burgers die in het voorafgaande jaar gedeeltelijke of gehele kwijtschelding hebben gekregen. De retour gekregen gegevens van het Inlichtingenbureau zijn dan namelijk beperkt tot een kleinere groep burgers die mogelijk onterecht zijn afgewezen door het Inlichtingenbureau. En dit betekent dat de retour gekomen gegevens van het Inlichtingbureau door Sabewa Zeeland niet meer opgesplitst hoeven te worden in een groep die in het voorgaande jaar gehele of gedeeltelijke kwijtschelding hebben gekregen en een groep die eerder is afgewezen voor kwijtschelding.

De groep burgers die in het voorgaande jaar gehele of gedeeltelijke kwijtschelding hebben gekregen wordt in het nieuwe gedigitaliseerde proces namelijk de mogelijkheid geboden om na de afwijzing van het Inlichtingenbureau alsnog in aanmerking te komen voor automatische kwijtschelding. In het nieuwe proces, dat dit najaar voor het eerst zal worden uitgevoerd, ontvangt deze groep een brief met daarin uitleg over de door het Inlichtingenbureau geconstateerde afwijzingsgrond. Door het aanleveren van (aanvullende) gegevens over de afwijzingsgrond kan alsnog automatische kwijtschelding worden verleend. Deze gegevens kunnen met een hyperlink digitaal via de website worden ge-upload en aangeleverd. Dit heeft als voordeel dat de burger geen papieren stukken meer hoeft op te sturen en dat de gegevens bij Sabewa Zeeland makkelijker verwerkt kunnen worden.

Tijdens het project voor digitalisering en automatisering van kwijtschelding is ook aandacht besteed aan het feit dat een grote groep burgers niet digitaal is. Daarbij is de noodzaak van het goed informeren van en samenwerken met de hulpverlenende instanties als belangrijke voorwaarde voor het succes van digitalisering uitgesproken. We zijn ons dus bewust van het feit dat een grote groep burgers die in aanmerking wil komen voor kwijtschelding niet digitaal is, maar dit probleem kan worden opgelost door betere samenwerking met de hulpverlenende instanties.

Conclusie: Gelet op de digitale ontwikkeling en het versnellen van het kwijtscheldingsproces stel ik voor om de Leidraad aan te passen en de groep burgers die jaarlijks ter toetsing aan het Inlichtingenbureau wordt aangeboden voor automatische kwijtschelding vooraf te wijzigen in diegene die in het voorafgaande jaar gedeeltelijke of volledige kwijtschelding heeft ontvangen.

Stopzetten automatische incasso bij kwijtschelding:

Voorheen was het zo dat de automatische incasso bij het indienen van een verzoek om kwijtschelding alleen werd stopgezet als de indiener van het verzoek hierom verzocht. Dit door Sabewa Zeeland gehanteerde beleid week af van het beleid van de Belasting Samenwerking Belastingen Walcheren en Schouwen-Duiveland, waar de automatische incasso wel automatisch werd stopgezet na een ingediend verzoek om kwijtschelding.

Dit zorgde voor veel verwarring bij de inwoners van Walcheren en Schouwen-Duiveland: voor de aanslag gemeentelijke heffingen werd de automatische incasso automatisch stopgezet, maar voor de aanslag waterschapslasten van Sabewa Zeeland moest daarvoor een schriftelijk verzoek of verzoek per e-mail worden gedaan. Dit zorgde bij Sabewa Zeeland ook voor veel verzoeken en de handmatige stopzetting hiervan betekende extra handwerk.

Daarom is in de werkgroep voorgesteld om dit beleid te harmoniseren en dit aan te passen in de Leidraad. Op basis van de nieuwe bepaling in de Leidraad zou de incasso automatisch worden stopgezet als een verzoek om kwijtschelding wordt ingediend.

Dit beleid is systeemtechnisch echter niet uitvoerbaar gebleken in de combinatie SAP - SUBDEB (huidige kwijtscheldingsprogramma Waterschap). De automatische incasso werd afgelopen maanden dus helaas niet automatisch stopgezet, terwijl dit wel in de Leidraad was opgenomen. Omdat binnen Sabewa Zeeland snel duidelijk was dat er systeemtechnisch een probleem was, is in de ontvangstbevestigingen voor de verzoeken om kwijtschelding en op de website bewust de oude systematiek blijven staan. In de ontvangstbevestigingen en op de website stond dus dat de burger een verzoek moest indienen als deze wilde dat de automatische incasso werd stopgezet.

De communicatie was dus niet eenduidig maar de Leidraad is gelukkig minder geraadpleegd dan de website en de ontvangstbevestigingen. Hierdoor heeft het stopzetten van de automatische incasso slechts in een aantal gevallen tot verwarring geleid. We zagen ook dat de burgers het oude beleid gewend waren en zelf nog steeds verzoeken tot het stopzetten van de automatische incasso indienden.

In de combinatie SAP - I-KW (nieuwe Kwijtscheldingsprogramma PRLG) zal het automatisch stopzetten waarschijnlijk geen probleem opleveren.

Conclusie: Gelet hierop adviseer ik om de Leidraad op dit moment op dit punt niet meer aan te passen, maar de ingebruikname en de werking van I-KW in 2018 af te wachten. In september zal dit worden meegenomen in de testscenario's van I-KW. Mocht blijken dat het ook in I-KW een probleem is dan kan de Leidraad voor 2018 alsnog worden gewijzigd.

Aandachtspunten met betrekking tot de uitvoering van de vastgestelde regels:

Coulante invordering bij afgewezen kwijtschelding:

Ten aanzien van het aandachtspunt om coulant in te vorderen bij een afgewezen kwijtscheldingsverzoek kan ik melden dat dit zeker gebeurt en dat dit ook het uitgangspunt is. Ook wat dat betreft wordt indien gewenst en nodig maatwerk toegepast en wordt binnen de perken van de door Sabewa Zeeland in de Leidraad Invordering vastgestelde regels gezocht naar oplossingen met de burger.

Conclusie: Gelet op het uitgangspunt van coulante invordering binnen de daarvoor gestelde regels zie ik geen aanleiding de Leidraad Kwijtschelding hiervoor aan te passen.

Afhandelingstermijnen en het bevragen van gegevens:

De afhandelingstermijn van een verzoek is in de Leidraad gewijzigd in *maximaal* 6 maanden in plaats van 6 maanden en er is een streeftermijn opgenomen om het dossier binnen 3 maanden af te doen. Een beroepschrift wordt binnen drie maanden na datum ontvangst door Sabewa Zeeland afgehandeld. Deze termijn wordt verlengd met de termijn die belastingschuldige krijgt om aanvullende gegevens op te sturen.

Bij de afhandeling van de verzoeken en beroepen worden deze gestelde termijnen nauwlettend in de gaten gehouden en, op een enkele uitzondering na, gehaald.

Een kortere afdoeningstermijn is met de huidige bezetting en programmatuur echter niet mogelijk. De nieuwe werkwijze waarbij door het opvragen van extra gegevens wellicht meer

burgers voor automatische kwijtschelding in aanmerking komen, en er dus minder handmatige verzoeken komen, zal wellicht nog voor een beperkte versnelling van het proces kunnen zorgen. Maar een afdoeningstermijn van 3 maanden is het hoogst haalbare omdat het maandelijks aanbieden en terugontvangen van gegevens van het Inlichtingenbureau voor toetsing van gegevens gedurende het jaar altijd minimaal 2 maanden duurt.

Daarbij komt nog dat een bepaalde groep burgers niet maandelijks aan het Inlichtingenbureau ter toetsing kan worden aangeboden, omdat het Inlichtingenbureau niet beschikt over alle gegevens van deze groep burgers. Dit betreft informatie over eigen woningbezit, overige inkomsten (bijv. alimentatie, buitenlandse pensioenen, studiefinanciering, zzp-ers met nog een ander inkomen, ontvangen heffingskortingen, teruggave Rijksbelastingdienst) en vermogen uit kapitaalverzekeringen. De kwijtscheldingsverzoeken van deze groep burgers zullen dus inhoudelijk en handmatig getoetst moeten blijven worden.

Conclusie: Gelet op de hiervoor genoemde omstandigheden ben ik van mening dat de afdoeningstermijnen niet verder verkort kunnen worden en zie ik geen aanleiding om de Leidraad op dit punt aan te passen.

Paragraaf 7 : Aanbevelingen voor verbetering/aanpassing van de Leidraad

Van de volgende onderwerpen kan op grond van de uiteenzetting in de vorige paragraaf en gelet op de uitvoerbaarheid *op dit moment* een aanbeveling voor verbetering/aanpassing van de Leidraad worden voorgesteld:

- *Automatische kwijtschelding en digitalisering*
- *Onterecht toegekende toeslagen*

Van de volgende onderwerpen kan op grond van de uiteenzetting in de vorige paragraaf en gelet op de uitvoerbaarheid *op een later moment* een onderzoek voor een mogelijke aanbeveling voor verbetering/aanpassing van de Leidraad worden opgezet:

- *Uitvoerbaarheid vaststellen van de waarde van de auto*
- *Stopzetten automatische incasso bij kwijtschelding*

Ik stel voor dat we aan het einde van dit jaar voor deze beide mogelijke aanbevelingen een nieuw advies uitbrengen onderbouwd met actuele cijfers en bevindingen van het afgelopen jaar.

Vergadering Algemeen Bestuur

De leden van het Algemeen Bestuur
SaBeWa Zeeland

algemeen bestuur
agendapunt

22 september 2017
5

bijlagen : Notitie leegstand
onderwerp : Definitie leegstand

Terneuzen, 15 september 2017

Geachte heer/mevrouw,

Aanleiding

In opdracht van de deelnemers is getracht te komen tot een duidelijke definitie van het begrip “leegstand”. Hiertoe heeft Sabewa Zeeland belastingadviseur Van den Bosch & Partners ingeschakeld. Van den Bosch & Partners is tot een definitie van “leegstand” gekomen, door te onderzoeken wanneer sprake is van “gebruik”.

Conclusies onderzoek

De conclusie van het onderzoek is dat er sprake is van “gebruik” indien een roerende of onroerende zaak wordt gebezigd ter bevrediging van de eigen behoefte. Bewoning is daarbij een indicatie van gebruik, doch geen doorslaggevend vereiste. Er is derhalve sprake van “leegstand” indien een object fysiek leeg staat, zonder meubilair, en wordt aangehouden voor de verhuur of verkoop. Hieronder enkele voorbeelden van “gebruik” en “leegstand”. Deze hebben betrekking op woonruimten, maar de definitie van “leegstand” kan ook gebruikt worden voor bedrijfsruimten.

In de volgende gevallen is sprake van “gebruik” en kan een aanslag worden opgelegd:

- Woningen in een nalatenschap die niet te koop of te huur staat, waarbij op basis van het aantal erven een één- of meerpersoonstarief kan worden opgelegd;
- Recreatiewoningen, waarbij aan de hand van het aantal gebruikers op het hoofdadres het één- of meerpersoonstarief kan worden opgelegd; en
- Garageboxen die niet te koop of te huur staan. Aan de eigenaar kan een aanslag worden opgelegd. Indien de eigenaar beweert dat de garagebox verhuurd wordt, moet een huurcontract worden overlegd.

In de volgende gevallen is sprake van “leegstand” en kan geen aanslag worden opgelegd:

- Woningen van woningcorporaties, waarin niemand is ingeschreven volgens de BRP;
- Woningen van particulieren, waarin niemand is ingeschreven volgens de BRP en die te huur staan; en
- Woningen van particulieren, waarin niemand is ingeschreven volgens de BRP en die te koop staan.

Naast deze categorieën, resteert nog een klein aantal woningen. Hieruit kan slechts een beperkte opbrengst worden gerealiseerd, waarbij een één-op-één controle bovendien vereist is. De kosten hiervan wegen niet op tegen de baten.

Advies

Het advies is bovenstaande definitie van leegstand te bekrachtigen.

Het dagelijks bestuur van
SaBeWa Zeeland

J.H. Herselman,
Voorzitter

mw. drs. T.L.C. van de Wijnckel,
Directeur

Besluit

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 22 september 2017.

J.H. Herselman,
Voorzitter

mw. drs. T.L.C. Wijnckel,
Directeur

**Notitie leegstand waterschapsheffingen en
gemeentelijke belastingen**

Sabewa

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Gebruikersheffingen	4
2.1 Gemeentelijke heffingen	4
2.1.1 OZB.....	4
2.1.1.1 Wet- en regelgeving	4
2.1.1.2 Jurisprudentie.....	5
2.1.1.3 Conclusie	6
2.1.2 Afvalstoffenheffing.....	7
2.1.2.1 Wet- en regelgeving	7
2.1.2.2 Jurisprudentie.....	7
2.1.2.3 Conclusie	8
2.1.3 Rioolheffing.....	8
2.1.3.1 Wet- en regelgeving	8
2.1.3.2 Jurisprudentie.....	8
2.1.3.3 Conclusie	9
2.2 Waterschapsheffingen	9
2.2.1 Ingezetenenheffing	9
2.2.1.1 Wet- en regelgeving	9
2.2.1.2 Jurisprudentie.....	10
2.2.1.3 Conclusie	10
2.2.2 Zuiveringsheffing.....	10
2.2.2.1 Wet- en regelgeving	10
2.2.2.2 Jurisprudentie.....	10
2.2.2.3 Waterverbruik.....	12
2.2.2.4 Conclusie	13
3. Uniforme definities "leegstand" en "gebruik"	14
3.1 Definities	14
3.2 Beslisvragen	14
3.3 Casussen	14
3.3.1 Woningen van woningcorporaties	14
3.3.2 Particuliere woningen die te huur staan	15
3.3.3 Woningen die te koop staan	15
3.3.4 Woningen in een nalatenschap.....	15
3.3.5 Recreatiewoningen.....	15
3.3.6 Garageboxen	15
3.3.7 Resterende woningen	16

1 Inleiding

Sabewa is een samenwerkingsverband, dat de heffing en invordering van gemeentelijke en waterschapsbelastingen verzorgt voor 8 gemeenten en 1 waterschap.

Sabewa heft voor de deelnemers verschillende belastingen en heffingen. In sommige gevallen is de eigenaar belastingplichtig, in andere gevallen de gebruiker. Onroerende zaken hebben altijd een eigenaar, maar niet altijd een gebruiker. In sommige gevallen staan onroerende zaken echt leeg, in andere gevallen is er wel een gebruiker, maar is deze lastig op te sporen.

Leegstand is de andere zijde van de medaille van "gebruik". Om te kunnen komen tot een definitie van het begrip "leegstand", moet worden onderzocht wanneer sprake is van "gebruik".

In deze notitie gaan wij met name in op de problematiek bij woonruimten. Dat laat onverlet dat de definitie die wij uiteindelijk trachten te formuleren, ook voor bedrijfsruimten kan worden toegepast.

Wij gaan in Hoofdstuk 2 eerst in op het wettelijke kader omtrent het begrip "gebruik" of "gebruiker" in de verschillende heffingswetten. Wij halen daarbij wetsgeschiedenis en jurisprudentie aan.

In Hoofdstuk 3 proberen wij te komen tot definities van de begrippen "gebruik" en "leegstand" en geven wij beslisvragen, aan de hand waarvan Sabewa de leegstand, waar mogelijk, kan oplossen.

2 Gebruikersheffingen

2.1 Gemeentelijke heffingen

Sabewa heft voor de gemeentelijke deelnemers OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Vooropgesteld zij, dat geen OZB wordt geheven van gebruikers van woningen. Niettemin was dat tot 1 januari 2006 wel het geval. De jurisprudentie omtrent het begrip "gebruik" bij de OZB heeft dus nog zeker betekenis. De gemeentelijke deelnemers heffen allemaal afvalstoffenheffing van gebruikers van een perceel, doch niet allemaal rioolheffing van gebruikers. Voor deze notitie hebben wij echter geen verschil gemaakt in deelnemers.

Hierna gaan wij per heffing in op de wet- en regelgeving en de relevante jurisprudentie op het gebied van "gebruik".

2.1.1 OZB

2.1.1.1 Wet- en regelgeving

De belastingplicht voor de gebruikersheffing van de OZB is bepaald in artikel 220 Gemeentewet. Daarin is bepaald:

Artikel 220

Ter zake van binnen de gemeente gelegen onroerende zaken kunnen onder de naam onroerende-zaakbelastingen worden geheven:

a. een belasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht, gebruiken; (...)

Belastingplichtig is de "gebruiker". Dit begrip is in de parlementaire geschiedenis als volgt toegelicht:

'Voorts is in art. 219 de term feitelijk gebruiken gewijzigd in gebruiken. Hiermee wordt een verruiming van het begrip tot stand gebracht. Wij achten die verruiming noodzakelijk, omdat het gezien de ter zake gewezen jurisprudentie niet altijd mogelijk is een feitelijke gebruiker van een onroerend goed aan te wijzen. Dit is met name het geval bij collectief gebruik van onroerend goed waar het niet steeds mogelijk is één van de feitelijke gebruikers als belangrijkste gebruiker aan te merken en het ook niet mogelijk is om degene die het gebruik mogelijk heeft gemaakt als feitelijk gebruiker aan te merken. Het is wel mogelijk beide laatstgenoemde categorieën als gebruiker aan te wijzen omdat hiervoor niet alleen de feitelijke situatie hoeft mee te tellen, maar ook het geheel van bevoegdheden waarop de feitelijke situatie berust van invloed is. Wij wijzen in dit verband ook op artikel 219b, eerste lid).

Wij achten de aldus tot stand gebrachte verruiming van het begrip gewenst omdat het draagvlak van de onroerend-goedbelastingen zo breed mogelijk moet zijn. Ook in verband met het gelijkheidsbeginsel is het wenselijk dat indien een onroerend goed (feitelijk) gebruikt wordt er voor de heffing van deze onroerend-goedbelasting in alle gevallen ook een belastingplichtige gebruiker kan worden aangewezen. De wijziging van de term 'feitelijk gebruiken' in 'gebruiken' betekent overigens niet, dat de gebruikersbelasting ook kan worden geheven ter zake van leegstaande objecten. Een leegstaand object, dat wil zeggen een object dat echt leeg staat, en dat dus geen meubilair en dergelijke bevat, wordt ook niet gebruikt in de zin van artikel 219, onderdeel a. Dit is slechts anders indien een genothebende krachtens een zakelijk recht zijn object bewust leeg laat staan met de bedoeling het voor bepaalde doeleinden voor zichzelf ter beschikking te houden. Een voorbeeld wordt gevormd door opslagplaatsen die door de Staat beschikbaar worden gehouden voor gebruik in oorlogstijd (Hof Amsterdam 24 januari 1983, nr. 3212/81, Belastingblad 1983, p. 272). Ondanks die leegstand kan niet worden gesteld dat dergelijke objecten niet worden gebruikt. Een ander voorbeeld is een recreatiewoning die — al dan niet krachtens gemeentelijke verordening — op 1 januari niet wordt of mag worden bewoond.

Ook in dat geval is er sprake van gebruik in de zin van artikel 219, onderdeel a (HR 8 juli 1981, BNB 1981/248 en HR 29 april 1981, BNB 1981/162).¹

De wetgever noemt dus een aantal situaties:

1. leegstand (zonder meubilair) is geen gebruik;
2. tenzij de eigenaar het leeg laat staan voor zichzelf.

Daarbij noemt hij de volgende voorbeelden:

- opslagplaatsen in oorlogstijd;
- een recreatiewoning die op 1 januari niet mag worden gebruikt.

2.1.1.2 Jurisprudentie

Uit de jurisprudentie blijkt nog een aantal andere voorbeelden. Ten eerste is daar het arrest van de Hoge Raad² waarin de Hoge Raad het begrip "feitelijk gebruik"³ toelicht:

"In elk geval is degene die een onroerende zaak metterdaad bezigt ter bevrediging van zijn behoeften, gebruiker van dat goed, zodat iemand die ter bevrediging van zijn behoefte aan een woning de hem ter beschikking staande ongebouwde onroerende zaak bezigt om daarop een huis te doen bouwen, gebruiker van dat goed in de zin van de onroerendezaakbelastingen is."

De schrijvers van de Vakstudie⁴ menen dat het "bezigen" niet van voorbijgaande aard dient te zijn.

"Het betekent dat er sprake is van het beschikken over de onroerende zaak voor de eigen gebruiksdoeleinden. Daaronder valt niet het zogenoemde indirecte gebruik, dat bijvoorbeeld plaatsvindt bij verhuur of verpachting van onroerende zaken en bij het aanhouden van onroerende zaken voor handelsdoeleinden. Het indirecte gebruik belasting is niet de bedoeling van de in art. 220 genoemde belasting wegens gebruik van de onroerende zaak. Uiteraard zullen gebruikers die het genot hebben van een onroerende zaak krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, tevens onderworpen zijn aan de zakelijkgerechtigdenbelasting.

(...)

Degene die al dan niet ondernemingsgewijs bijvoorbeeld woningen verhuurt, kan ter zake van de bij het begin van het belastingjaar leegstaande, voor de verhuur bestemde woningen, niet als belastingplichtige gebruiker worden beschouwd. Er kan namelijk niet gezegd worden dat hij deze woningen metterdaad bezigt, zulks ondanks de omstandigheid dat hij de beschikking over die woningen heeft. Ter zake van deze leegstaande woningen kan mitsdien geen gebruikersbelasting worden geheven. De zakelijkgerechtigdenbelasting kan daarentegen wel worden geheven.

(...)

Het ter beschikking staan van een onroerende zaak is voldoende om te kunnen spreken van gebruik, indien dit ter beschikking staan op zich een vorm van feitelijk gebruik is, namelijk het ter beschikking houden voor eigen doeleinden. Het begrip gebruik, hoe ruim dit ook kan worden geïnterpreteerd, kent ook een zekere begrenzing. Het dient namelijk niet te worden uitgebreid buiten zijn natuurlijke grenzen. Zuivere leegstand zonder dat er sprake is van ter beschikking houden voor eigen doeleinden, leidt niet tot gebruik in de zin van de wet.

Voorts wijzen wij erop dat een zekere duurzaamheid eigen is aan het bedoelde begrip. In dit verband wijzen wij erop dat toevallig kort gebruik geen belastingplicht scheidt. "

De heersende opinie is dus dat het aanslaan van de verhuurder als gebruiker niet mogelijk is. Wel belastingplichtig is degene die bewaringsdiensten aanbiedt voor de eigenaar⁵, zoals anti-kraak verhuurders.

¹ MvT, Kamerstukken II 1989/90, 21 591, nr. 3.

² HR 5 september 1979, nr. 19 420, BNB 1979/268.

³ per 1 januari 1995 veranderd in "gebruik".

⁴ Vakstudie Lokale Belastingen, Gemeentewet, art. 220, aant. 21.1.

⁵ HR 25 november 2011, nr. 10/05193, LJN BU5656.

Ook is in de jurisprudentie aandacht geweest voor objecten in aanbouw. Volgens de Hoge Raad⁶ is degene die ter bevrediging van eigen behoefte een opstal (ver)bouwt of laat (ver)bouwen op hem ter beschikking staande grond, gebruikt die grond (en wat daarmee duurzaam is verenigd) in de zin van die bepaling. Indien hij (ver)bouwt of laat (ver)bouwen met het oogmerk de zaak na gereedkoming van de bouw te bezigen voor eigen gebruik, dan wel te verhuren (of op andere titel aan een ander in gebruik te geven), dan wel te verkopen, is sprake van bevrediging van eigen behoefte. In de conclusie die aan dit arrest vooraf ging, stelt de A-G⁷:

"Onbebouwd terrein

HR 22 juli 1985, BNB 1985/258: De bevoegdheid om te beschikken over een terrein bestemd voor de bouw van een vrijstaande woning is niet voldoende voor feitelijk gebruik daarvan; daarvoor is vereist dat het ook metterdaad wordt gebezigd. Het aanhouden voor handels- en beleggingsdoeleinden levert op zich zelf geen "metterdaad bezigen" op.

Pand voor eigen gebruik in aanbouw

HR 5 september 1979, BNB 1979/268: Iemand die ter bevrediging van eigen behoefte een huis laat bouwen op een perceel grond is feitelijk gebruiker van die zaak.

Pand voor verhuur in aanbouw

HR 4 januari 1995, nr. 30 176, BNB 1995/52: De onroerende zaak wordt gedurende de bouwactiviteiten door "eigenaar"/opdrachtgever metterdaad gebezigd, ook al is het pand bestemd voor de verhuur.

(...)

4. In zijn algemeenheid kan uit genoemde jurisprudentie de volgende lijn worden getrokken:

- Een braakliggend bouwterrein: geen feitelijk gebruiker;

- Tijdens de bouwfase:

voor eigen gebruik: "eigenaar"/opdrachtgever is feitelijk gebruiker;

bestemd voor verhuur: "eigenaar"/opdrachtgever is feitelijk gebruiker;

- Na de bouwfase:

eigen gebruik: "eigenaar" is feitelijk gebruiker;

verhuur: huurder is feitelijk gebruiker;

- Leegstand:

voor eigen gebruik: "eigenaar" is feitelijk gebruiker;

t.b.v. verhuur: geen feitelijk gebruiker;

t.b.v. verkoop: geen feitelijk gebruiker."

2.1.1.3 Conclusie

Uit het voorgaande kunnen de volgende conclusies worden getrokken. Leegstand (zonder meubilair) is geen gebruik, tenzij de eigenaar het leeg laat staan voor zichzelf. Er is sprake van leegstand bij een braakliggend terrein, of bij een object dat wordt aanhouden voor de verhuur of verkoop. Er is geen sprake van leegstand (eigenaar is gebruiker), indien sprake is van leegstand voor eigen gebruik. Daaronder valt in ieder geval het aan- of verbouwen van een object en tijdelijke leegstand (zoals bij recreatiewoningen).

⁶ HR 8 augustus 2008, nr. 41.654, ECLI:NL:HR:2008:BC5812.

⁷ Conclusie 12 februari 2008, nr. 41 654, ECLI:NL:PHR:2008:BC5812.

2.1.2 Afvalstoffenheffing

2.1.2.1 Wet- en regelgeving

De belastingplicht voor de afvalstoffenheffing is bepaald in art. 15:33 Wet milieubeheer. Daar is bepaald:

1. *De gemeenteraad kan ter bestrijding van de kosten die voor haar verbonden zijn aan het beheer van huishoudelijke afvalstoffen een heffing instellen, waaraan kunnen worden onderworpen degenen die, al dan niet krachtens een zakelijk of persoonlijk recht, gebruik maken van een perceel ten aanzien waarvan krachtens de artikelen 10.21 en 10.22 een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.*

(...)

Indien bij gebruik van een perceel niet geregeld afvalstoffen kunnen ontstaan, is dit geen gebruik waarop de Wet milieubeheer ziet en waarvoor afvalstoffenheffing kan worden geheven.

2.1.2.2 Jurisprudentie

In het voorgaande hebben wij aangegeven dat de jurisprudentie op het gebied van de OZB voor woningen zijn belang heeft gehouden. Dit komt, omdat voor de andere heffingen een koppeling wordt gelegd met dit begrip. Zo oordeelde de Hoge Raad in een arrest over de afvalstoffenheffing dat het voor de hand ligt om voor gebezigde begrip 'feitelijk gebruik' aan te sluiten bij de betekenis die aan dat begrip wordt toegekend voor de toepassing van artikel 220, eerste lid, onderdeel a, van de Gemeentewet.⁸ Specifiek voor de afvalstoffenheffing springen nog de volgende zaken in het oog.

Gebruik is niet alleen bewoning

In een geval waarin een woning wordt ingericht voor een vader, die voordat hij er in kan trekken overlijdt, oordeelt Hof Amsterdam dat het gebruik van een perceel in het kader van de afvalstoffenheffing niet beperkt is tot het gebruik als woonruimte. Ook andere vormen van gebruik, zoals in dit geval de opslag van meubels, kunnen leiden tot belastingplicht voor de afvalstoffenheffing, aldus het hof. Het object is door de aanwezigheid van de meubels verder objectief gezien geschikt voor bewoning, ondanks het feit dat het niet voor woondoeleinden in gebruik is en de nutsvoorzieningen zijn afgesloten. Samengevat is er sprake van gebruik van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen geregeld kunnen ontstaan. Het hof concludeert dat de heffingsambtenaar terecht een aanslag afvalstoffenheffing aan belanghebbende heeft opgelegd.⁹

Verhuurder is niet belastingplichtig

De verhuurder van een perceel, die het zelf niet gebruikt, kan niet worden aangemerkt als gebruiker, ook al is hij verantwoordelijk voor het onderhoud.¹⁰

Gebruik gedurende een deel van het jaar

Belanghebbende mag van 1 oktober tot 15 maart niet in het seizoenverblijf en komt er dan alleen voor onderhoud. Volgens de Hoge Raad is dat echter ook een vorm van gebruik. Dat het perceel niet het hele jaar mag worden gebruikt, is geen reden om de aanslag te verminderen.¹¹ Dit is ook in andere procedures (zie voetnoot) bevestigd. Het gaat erom dat het huis in de perioden dat er niet gewoond mag worden ter beschikking staat. Dat is voldoende om van gebruik te spreken.

⁸ HR 1 december 1999, nr. 34 301, Belastingblad 2000, p. 57.

⁹ Hof Amsterdam 12 maart 2015, nr. 14/00177, ECLI:GHAMS:2015:919.

¹⁰ Rb. Haarlem 11 maart 2009, nr. 07/7901, ECLI:NL:RBHAA:2009:BH7547.

¹¹ HR 25 januari 1984, nr. 22 119, Belastingblad 1984, p. 155, en Hof 's-Gravenhage 21 maart 1994, nr. 932 695-E-7, Belastingblad 1994, p. 785 en Hof Amsterdam 3 april 1992, nr. 90/5890, E VII, Belastingblad 1992, p. 554.

2.1.2.3 Conclusie

Uit het voorgaande trekken wij de volgende conclusies.

Voor de afvalstoffenheffing geldt dat kan worden aangesloten bij de jurisprudentie in het kader van de OZB. Gebruik hoeft niet per se bewoning te zijn. Het kan ook gaan om opslag of onderhoud. Leegstaande woningen met meubilair hebben aldus een gebruiker. Recreatiewoningen die een deel van het jaar niet mogen worden bewoond, worden toch het hele jaar gebruikt.

2.1.3 Rioolheffing

2.1.3.1 Wet- en regelgeving

De belastingplicht voor de rioolheffing is niet in de wet geregeld. De wet (art. 228a Gemeentewet) bepaalt "slechts" dat rioolheffing kan worden geheven. Van wie en naar welke maatstaf staat de gemeente vrij. Uit onderzoek naar de belastingverordeningen van de deelnemers is ons gebleken dat, voor zover de gemeenten de rioolheffing heffen van gebruikers¹², zij zonder uitzondering de volgende bepaling in de verordeningen hebben opgenomen:

1. De belasting wordt geheven:

a. (...)

b. van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd, verder te noemen: gebruikersdeel.

2.1.3.2. Jurisprudentie

Ook voor de rioolheffing geldt dat voor het begrip "gebruik" kan worden aangesloten bij de wetsgeschiedenis en jurisprudentie van dit begrip in het kader van de OZB en de afvalstoffenheffing. Specifiek voor de rioolheffing springen de volgende zaken in het oog.

Verhuurder is niet belastingplichtig

In het arrest van 23 mei 1990¹³ oordeelt de Hoge Raad dat de belasting wegens het afvoeren van water op de gemeentelijke riolering kan alleen worden geheven van degenen die de op die riolering aangesloten percelen feitelijk gebruiken. Niet als feitelijk gebruiker werd onder het rioolrecht aangemerkt diegene die verantwoordelijk is voor het gebruik (bijvoorbeeld de verhuurder), zonder het perceel zelf te gebruiken.

Leegstaand en vervallen pand

In een procedure van de gemeente Tholen betrof het een leegstaand en vervallen pand. De gemeente had de eigenaar een aanslag voor het gebruik opgelegd, omdat er een kleine hoeveelheid water was afgevoerd. Het hof had geoordeeld dat aan de eigenaar terecht een aanslag rioolrechten gebruikersheffing was opgelegd. In cassatie oordeelde de Hoge Raad¹⁴ echter als volgt:

"3.3 Het hof heeft, gezien de omstandigheid dat op zichzelf aannemelijk is dat er (weliswaar beperkt) in het desbetreffende jaar afvalwater is afgevoerd en dat de hoeveelheid daarvan ingevolge art. 4 van de verordening wordt gesteld op het aantal kubieke meters water dat in de laatste, aan het begin van het belastingjaar voorafgaande, verbruiksperiode naar het eigendom is toegevoerd of opgepompt, geoordeeld dat de aanslag rioolrechten gebruikersheffing terecht is opgelegd. Het hof is aldus voorbijgegaan aan de, gelet op het hiervoor in 3.2 overwogene van belang zijnde, vraag of belanghebbende kan worden aangemerkt als degene die naar de omstandigheden beoordeeld het pand al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht, gebruikt. De enkele omstandigheid dat vanuit het pand een beperkte

¹² Terneuzen bijvoorbeeld alleen van eigenaren.

¹³ HR 23 mei 1990, nr. 26 328, Belastingblad 1990, blz. 470.

¹⁴ HR 3 mei 2002, nr. 36 808, ECLI:NL:HR:2002:AE2315.

hoeveelheid afvalwater is afgevoerd, is onvoldoende om te kunnen spreken van gebruik door belanghebbende in de zin van voormelde bepalingen van de verordening. De klachten slagen in zoverre. 's Hofs uitspraak kan niet in stand blijven. Verwijzing moet volgen voor een onderzoek of belanghebbende het pand al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht, gebruikt."

Het verwijzingshof 's-Hertogenbosch oordeelde¹⁵ echter als volgt:

"4.2 De ambtenaar, op wie te dezen de bewijslast rust, heeft gesteld dat belanghebbende gebruiker is van het pand nu hij het gebruik van het pand niet heeft afgestaan en door de waterleidingsmaatschappij aan belanghebbende een afname van water in het onderhavige jaar van circa 2 m3 in rekening is gebracht. Belanghebbende stelt, naar het hof verstaat, dat het pand geheel is vervallen en niet bij hem in gebruik is. Het hof is van oordeel dat de ambtenaar, tegenover de betwisting door belanghebbende, niet aannemelijk heeft gemaakt dat belanghebbende kan worden aangemerkt als gebruiker van het pand in de zin van art. 2, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de voor het onderwerpelijke jaar geldende Verordening rioolrechten 1995 van de gemeente Tholen. Het door de ambtenaar gestelde is daartoe onvoldoende. De in geschil zijnde vraag moet op grond van het vorenstaande ontkennend worden beantwoord."

De eigenaar van een leegstaand, vervallen pand, kon dus niet als gebruiker worden aangemerkt, ondanks dat een beperkte hoeveelheid water was afgevoerd.

2.1.3.3. Conclusie

De verhuurder van een leegstaand pand is niet zonder meer belastingplichtig voor het gebruik. Ook bij leegstaande panden waarbij een kleine hoeveelheid afvalwater wordt afgevoerd, kan niet zonder meer de eigenaar als gebruiker worden aangeslagen. Onderzocht moet worden of de eigenaar het pand voor zichzelf gebruikt.

2.2 Waterschapsheffingen

2.2.1 Ingezetenenheffing

2.2.1.1. Wet- en regelgeving

De ingezetenenheffing wordt geheven van ingezetenen. In art. 116, onder a, Waterschapswet is bepaald wat onder ingezetene moet worden verstaan:

Voor de toepassing van dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
a. ingezetene: degene die blijkens de basisregistratie personen bij het begin van het kalenderjaar woonplaats heeft in het gebied van het waterschap en die aldaar gebruik heeft van woonruimte, met dien verstande dat gebruik van woonruimte door de leden van een gezamenlijke huishouding wordt aangemerkt als gebruik door een lid van dat huishouden, dat wordt aangewezen door de in artikel 123, derde lid, onderdeel b, bedoelde ambtenaar van het waterschap; (...)

De ingezetenenheffing wordt geheven van degene die een woonruimte gebruikt en die, volgens de BRP, woonplaats heeft binnen het gebied van het waterschap. Deze woonplaats, of het adres van de ingezetene volgens de basisregistratie, hoeft niet hetzelfde adres te zijn. Iemand die bij zijn of haar ouders inschreven staat in Terneuzen en die een woning aan het opknappen/verbouwen is in Borsele kan wel een ingezetenaanslag krijgen.

¹⁵ Hof Den Bosch 16 juli 2003, nr. 02/02453, ECLI:NL:GHSHE:2003:AL1850.

2.2.1.2 *Jurisprudentie*

In de jurisprudentie valt één uitspraak op. In een uitspraak van Hof Amsterdam van 17 juli 2003¹⁶ oordeelt het hof, dat iemand die wel staat ingeschreven in de GBA, maar zijn woning verhuurde en zelf in Duitsland woonde, niet aan beide voorwaarden voor de ingezetenenheffing voldeed.

2.2.1.3 *Conclusie*

Voor het begrip "gebruik" in de zin van "gebruik van een woonruimte" kan worden aangesloten bij het begrip in de zin van de OZB en de andere gemeentelijke heffingen. Echter, voor de ingezetenenheffing geldt de inschrijving in de BRP als extra voorwaarde. Dat kan echter ook een inschrijving op een ander adres zijn, echter, dit inschrijvingsadres moet wel in het gebied van het waterschap zijn gelegen.

2.2.2. *Zuiveringsheffing*

2.2.2.1 *Wet- en regelgeving*

De zuiveringsheffing wordt geheven van gebruikers van woonruimten en bedrijfsruimten. In art. 122d, tweede en derde lid, Waterschapswet is bepaald:

2 Aan de heffing worden onderworpen:

a. ter zake van afvoeren vanuit een bedrijfsruimte of woonruimte: degene die het gebruik heeft van die ruimte;

b. ter zake van het afvoeren anders dan bedoeld onder a: degene die afvoert.

3 Voor de toepassing van het tweede lid, onderdeel a, is heffingplichtig:

a. in geval van gebruik van een woonruimte door de leden van een huishouden: degene die door de in artikel 123, derde lid, onderdeel d, bedoelde ambtenaar van het waterschap is aangewezen;

b. in geval van gebruik door degene aan wie een deel van een bedrijfsruimte in gebruik is gegeven: degene die dat deel in gebruik heeft gegeven, met dien verstande dat degene die het deel in gebruik heeft gegeven, bevoegd is de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven;

c. in geval van het ter beschikking stellen van een woonruimte of bedrijfsruimte voor volgtijdig gebruik: degene die die ruimte ter beschikking heeft gesteld, met dien verstande dat degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld, bevoegd is de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie de ruimte ter beschikking is gesteld.

2.2.2.2 *Jurisprudentie*

Uit deze tekst blijkt, dat ook voor deze heffing het begrip "gebruik" niet nader is gedefinieerd. Er kan dus naar onze mening worden aangesloten bij de jurisprudentie over het begrip gebruik in de andere heffingen. Specifiek voor de zuiveringsheffing (en de voormalige verontreinigingsheffing) komen de volgende casussen naar voren.

Verbouwen

Volgens de verordening is degene die het gebruik heeft van een woning heffingsplichtig voor de daaruit of daarvan afgevoerde afvalstoffen. Het ter beschikking houden van een pand om daarin in de vrije tijd verbouwingswerkzaamheden te verrichten is aan te merken als gebruik in vorenbedoelde zin.¹⁷

Detentie

De echtgenoot is niet geëmigreerd, maar zat korte tijd in detentie. Onder deze omstandigheden kan niet gezegd worden dat de echtgenoot gedurende de beperkte tijd waarin hij uithuizig was

¹⁶ Hof Amsterdam 17 juli 2003, nr. 02/05848, M V, Belastingblad 2004, p. 110.

¹⁷ Hof 's-Gravenhage 25 januari 1983, nr. 133/82, MK I, LJN AW8999.

geen gebruiker van de woonruimte is geweest¹⁸. Hij had het gehele jaar het gebruik van de woonruimte.

Te koop

Ten aanzien de door het Waterschap geheven verontreinigingsheffing voor een woonruimte, oordeelde de Hoge Raad in de uitspraak van 16 mei 2008¹⁹ dat gebruik van een woonruimte ook kan plaatsvinden zonder dat dat bewoning inhoudt.

In de conclusie van de A-G die hier aan vooraf ging, zegt de AG:

"5.1.3. In artikel 18, derde lid, onderdeel a, van de Wvo en het gelijklopende artikel 3, tweede lid, onderdeel a, van de Verordening, wordt gesproken van 'het gebruik hebben van' (woon)ruimte. Naar ik meen kan uit deze formulering worden afgeleid dat voor de aanwijzing als heffingsplichtige niet vereist is dat de betrokkene de (woon)ruimte ook daadwerkelijk gebruikt. Als de wetgever dat vereiste had willen stellen, had het mijns inziens voor de hand gelegen dat de wet had gesproken van het 'in gebruik hebben'. Dat is echter niet het geval. Voor de hoedanigheid van heffingsplichtige lijkt mij dan ook voldoende dat de betrokkene de feitelijke beschikkingsmacht over de ruimte - zeg maar: de sleutel - heeft (en niet gehinderd wordt in het gebruik van die sleutel).(7)

Daarnaast lijkt deze uitlegging mij in overeenstemming met de ontwikkeling welke zich met betrekking tot 'gebruik' heeft voorgedaan bij andere lokale belastingen. Zo werd bij Wet van 27 april 1994, Stb. 419 in (het huidige) artikel 220 van de Gemeentewet - waarin aan gemeenten de mogelijkheid wordt geboden onroerendezaakbelastingen te heffen - het vereiste van 'feitelijk gebruik' van een onroerende zaak verruimd tot een vereiste van 'gebruik' van de onroerende zaak. De wetgever achtte deze verruiming gewenst om het draagvlak van de onroerendezaakbelastingen zo breed mogelijk te houden. In dit verband is illustratief de volgende passage uit de parlementaire geschiedenis van de Gemeentewet:

"Voorts is in art. 219 (MvH: thans art. 220) de term feitelijk gebruiken gewijzigd in gebruiken. Hiermee wordt een verruiming van het begrip tot stand gebracht. Wij achten die verruiming noodzakelijk, omdat het gezien de ter zake gewezen jurisprudentie niet altijd mogelijk is een feitelijke gebruiker van een onroerend goed aan te wijzen. Dit is met name het geval bij collectief gebruik van onroerend goed waar het niet steeds mogelijk is één van de feitelijke gebruikers als belangrijkste gebruiker aan te merken en het ook niet mogelijk is om degene die het gebruik mogelijk heeft gemaakt als feitelijk gebruiker aan te merken. Het is wel mogelijk beide laatstgenoemde categorieën als gebruiker aan te wijzen omdat hiervoor niet alleen de feitelijke situatie hoeft mee te tellen, maar ook het geheel van bevoegdheden waarop de feitelijke situatie berust van invloed is. Wij wijzen in dit verband ook op artikel 219b, eerste lid (MvH: thans art. 220b). Wij achten de aldus tot stand gebrachte verruiming van het begrip gewenst omdat het draagvlak van de onroerend-goedbelastingen zo breed mogelijk moet zijn. Ook in verband met het gelijkheidsbeginsel is het wenselijk dat indien een onroerend goed (feitelijk) gebruikt wordt er voor de heffing van deze onroerend-goedbelasting in alle gevallen ook een belastingplichtige gebruiker kan worden aangewezen. (...)"(8)

5.1.4. Uit het vorenstaande moge blijken dat het Hof X mijns inziens terecht als heffingsplichtige heeft aangemerkt: als eigenaar heeft X het gebruik in vorenbedoelde zin van de leegstaande woning. Daarmee is X heffingsplichtige. Aan heffing kan evenwel uitsluitend worden toegekomen indien hij een belastbaar feit heeft verricht."

De A-G neemt in deze conclusie het standpunt in dat voor "gebruik" voldoende is dat men beschikt over de sleutel. De Hoge Raad gaat in het arrest echter niet op die vraag in. In de literatuur is op deze conclusie kritisch gereageerd. Van Leijenhorst merkt in zijn annotatie²⁰ het volgende op:

¹⁸ Rb 's-Gravenhage 20 maart 2008, nr. AWB 07/4593, LJN BD2271.

¹⁹ nr. 41 874, ECLI:NL:HR:2008:BB8342.

²⁰ onder VN-2008/23.30.

"Voor ik toekom aan de vraag of de eigenaar van een nog niet door hem betrokken woonruimte dan wel van een te koop staande woonruimte het gebruik van de woonruimte heeft, moet mij iets van het hart. (.....).

Dan nu de vraag. Met de zo-even gemaakte prealabele opmerking als uitgangspunt kan het antwoord voor de verontreinigingsheffing niet anders luiden dan voor de WOZ/OZB en mag het geringe terminologische verschil tussen de term 'het gebruik heeft van' in art. 18, derde lid, onderdeel a, Wet VO en de term 'gebruikt' onderscheidenlijk 'gebruiken' in art. 24, derde lid, onderdeel a, Wet WOZ en art. 220, onderdeel a, Gemeentewet geen consequenties hebben. Dit betekent dat:

- onder 'in gebruik heeft' moet worden verstaan: het bezigen van de woonruimte ter bevredigen van de eigen behoefte [17],
- de belanghebbende in het arrest nr. 41 874 in 2003 niet het gebruik van de woonruimte heeft, omdat noch bij verhuur van de woning, noch bij het aanhouden van de woning voor de verkoop sprake is van bezigen van de woning ter bevrediging van de eigen behoefte [18];
- de belanghebbende in het arrest nr. 43 888 wél het gebruik van de woonruimte heeft omdat het aanhouden van de woning om deze zelf te gaan bewonen een vorm van bezigen van de woonruimte ter bevredigen van de eigen behoefte is [19].

De gedachte die aan de eerder gemaakte prealabele opmerking ten grondslag ligt, is geen gemeengoed. Dat blijkt uit de hier besproken arresten en de daaraan voorafgaande uitspraken van Rechtbank en Hof. Rechtbank en Hof vullen 'in gebruik heeft' in als 'feitelijk ter beschikking staan'. Dit is, althans klinkt, passiever dan 'bezigen ter bevrediging van de eigen behoefte'. De uitkomst waartoe de Rechtbank komt, is nochtans geen andere dan die welke bij toepassing van de voor de WOZ/OZB gebruikelijke invulling van gebruik zou zijn bereikt. Dat geldt niet voor de beslissing van het Hof dat hij die een woning voor de verkoop aanhoudt, daarvan het gebruik heeft. Aanhouden voor de verkoop is namelijk geen gebruik voor de WOZ/OZB (zie hiervoor). In de arresten overweegt de Hoge Raad dat het Hof, onderscheidenlijk de Rechtbank, in cassatie onbestreden heeft geoordeeld dat de belanghebbende terecht als gebruiker van een woonruimte is aangemerkt. De Hoge Raad laat deze oordelen verder onbesproken. Nu het om rechtsoordelen gaat, leid ik uit het onbesproken laten ervan af dat de Hoge Raad de oordelen juist acht. Indien deze gevolgtrekking juist is [20], onderschrijft de Hoge Raad tevens de opvatting van de advocaat-generaal (punt 5.1.3 en 5.1.4 van de conclusies)."

2.2.2.3 Waterverbruik

De vraag is gerezen of, gelet op het hiervoor genoemde arrest van 16 mei 2008, in gevallen van leegstand, waarbij toch waterverbruik is geconstateerd, aan de eigenaar een aanslag kan worden opgelegd van 1 ve. Wij menen dat dit niet zonder meer kan worden aangenomen.

In deze procedure betrof het een aanslag voor een leeg te koop staande woning, waarvoor een aanslag verontreinigingsheffing voor het gebruik was opgelegd. In cassatie was *onbestreden* dat de eigenaar de woning tevens gebruikte. Dat is nogal relevant. De Hoge Raad nam dat gebruik door de eigenaar daarmee als vaststaand feit aan en *laat zich dus niet uit over de vraag of de eigenaar als gebruiker kan worden aangemerkt*. Het Hof oordeelde dat aan de eigenaar, die dus zelf toegaf ook gebruiker te zijn, een aanslag van 1 ve moest worden opgelegd, omdat de woning leegstond.

Het betreffende waterschap voerde aan dat het forfait van 1 ve alleen van toepassing is bij *bewoning* door 1 persoon. De Hoge Raad verwierpt dat, en zegt dat de wet spreekt over *gebruik* en niet over *bewoning*. De Hoge Raad zegt terecht (naar analogie van de OZB) dat er ook sprake kan zijn van *gebruik* zonder *bewoning*. Vervolgens zegt de Hoge Raad dat de aanslag van 1 ve in stand kan blijven, omdat het waterschap naast belanghebbende geen andere gebruiker heeft aangewezen, zodat geen 3 ve kan worden geheven.

Naar onze mening zegt de Hoge Raad hier uitdrukkelijk *niet* dat bij leegstand (met of zonder waterverbruik) de eigenaar in alle gevallen kan worden aangeslagen als gebruiker. Dat was in deze procedure niet in geschil.

Wij wijzen in dit verband ook nog op twee annotaties uit de vakliteratuur bij dit arrest:

Noot De Bruin Belastingblad²¹:

'In art. 18, eerste lid, Wvo (tekst tot en met 2000) was bepaald dat voor een woonruimte die wordt bewoond door één persoon de vervuilingswaarde wordt gesteld op één inwonerequivalent. Bij de herziening van de Wvo met ingang van 2001 is de wijziging van bewonen in gebruiken toegelicht. In de memorie van toelichting bij het ontwerp van wet dat heeft geleid tot de wet van 16 maart 2000, Stb. 2000, 135 (vervanging van hoofdstuk IV Wvo), Kamerstukken II 1998/99, 26 367, nr. 3, p. 4 is het volgende vermeld: 'De gebruiker van een woonruimte of van een bedrijfsruimte is degene die de woonruimte onderscheidenlijk bedrijfsruimte feitelijk gebruikt.'

Noot V-N²²:

'Ons inziens zou de conclusie moeten zijn dat bij leegstand geen gebruiker kan worden aangewezen. Het is aan de wetgever om de wet aan te passen. Die invulling dient niet door de rechter te geschieden. Alsdan kan tevens worden voorzien in een heffingsmaatstaf voor een leegstaande woning. Dan hoeft een oordeel daaromtrent niet te worden gebaseerd op een 'redelijke wetsuitlegging'.'

Wij achten in dit verband het arrest van de Hoge Raad in de zaak over de rioolheffing van de gemeente Tholen, genoemd in paragraaf 2.1.3.2., een risico. Daarin zegt de Hoge Raad namelijk letterlijk dat de enkele omstandigheid dat vanuit het pand een beperkte hoeveelheid afvalwater is afgevoerd, onvoldoende is om te kunnen spreken van gebruik.

Nog los van deze juridische kijk, geldt dat de waterverbruiken die beschikbaar zijn, niet in alle gevallen het werkelijke gemeten verbruik weergeven. Deze zijn in een groot aantal gevallen "geschat" door het waterleidingbedrijf. Immers, indien geen waterstanden worden doorgegeven (hetgeen niet ondenkbaar is bij leegstand), wordt het waterverbruik geschat. In dergelijke gevallen kan naar onze mening zeker niet worden gesteld dat het geschatte verbruik door de eigenaar als gebruiker is afgevoerd.

2.2.2.4 Conclusie

De Hoge Raad oordeelt in het genoemde arrest dat gebruik ook kan plaatsvinden zonder bewoning. Dat is in lijn met de eerdere jurisprudentie. De A-G zegt echter in de conclusie, die aan het arrest vooraf gaat, dat het voldoende is om "de sleutel" te hebben. De Hoge Raad laat dat echter onweersproken. Wij achten het risicovol om deze lijn te volgen, te meer daar de wetgever bij de OZB duidelijk heeft aangegeven dat leegstand, zonder meubilair, geen gebruik inhoudt. Tevens lijkt andere jurisprudentie haaks te staan op het standpunt van de A-G.

²¹ Belastingblad 2008/782

²² V-N 2008/23.30

3. Uniforme definities "leegstand" en "gebruik"

3.1 Definities

Op grond van de voorgaande analyse komen wij tot de volgende invulling van de begrippen "gebruik" en "leegstand".

Er is sprake van **gebruik**, indien:

Een roerende of onroerende zaak wordt gebezigd ter bevrediging van de eigen behoefte. Bewoning is daarbij een indicatie van gebruik, doch geen doorslaggevend vereiste.

Er is sprake van **leegstand**, indien:

Een object fysiek leeg staat, zonder meubilair, en wordt aangehouden voor de verhuur of verkoop.

3.2 Beslisvragen

Bij de beoordeling van de vraag of de eigenaar als gebruiker kan worden aangemerkt, kunnen de volgende vragen worden doorlopen.

1. Is er een gebruiker?

Ja: gebruiker aanslaan

Nee: volgende vraag

2. Is het object fysiek leeg?

Ja: volgende vraag

Nee: eigenaar aanslaan als gebruiker

3. Staat het object te koop of te huur?

Ja: Leegstand

Nee: eigenaar aanslaan als gebruiker.

3.3 Casussen

De bewijslast van het "gebruik" van een pand ligt bij de heffingsambtenaar. Wil een gemeentelijke of waterschapsheffing voor het gebruik van een object dus in rechte stand houden, dan moet de heffingsambtenaar kunnen bewijzen dat het pand door de belastingplichtige wordt gebruikt. Omdat de vraag of een object *fysiek* leeg staat relevant is, vergt het "oplossen" van leegstand eigenlijk een één op één controle. Dit is zeer arbeidsintensief en dus kostbaar.

Met de voornoemde definities is het echter mogelijk om voor bepaalde groepen woningen, waarvan in de BRP geen inschrijving bekend is, aannames te doen. Bij deze aannames wordt de vraag of een object ook fysiek leeg staat even geparkeerd. In het navolgende gaan wij hierop in.

3.3.1 Woningen van woningcorporaties

Een woning die voor de verhuur wordt aangehouden staat, volgens de jurisprudentie, leeg. In theorie is het mogelijk dat de bewoner zich heeft laten uitschrijven uit de BRP, maar het huurcontract nog even doorloopt. Dan zou het mogelijk zijn hem toch als gebruiker aan te slaan. Dit vereist een controle van de einddata van de huurcontracten en de uitschrijving uit BRP.

Wij verwachten niet dat dit veel extra opbrengst zal genereren, gelet op de kosten die daar tegenover staan. Daarbij neigt het naar willekeur, omdat de controle ook de andere kant op kan vallen. Het is immers ook mogelijk dat een huurcontract eerder beëindigd is dan de uitschrijving uit de BRP. In dat geval zou de aanslag verminderd moeten worden.

Wij menen dat het gerechtvaardigd is om woningen van woningstichtingen, waarin niemand is ingeschreven volgens de BRP, als leegstaand aan te merken.

De conclusie is: woning van woningcorporatie zonder inschrijving = leegstand.

3.3.2 Particuliere woningen die te huur staan

Niet alleen woningcorporaties verhuren woningen. Dit gebeurt ook in de particuliere sector. Ook voor deze woningen geldt dat zij, indien zij te huur staan, als leegstaand kunnen worden aangemerkt. Wij menen dat het gerechtvaardigd is om woningen van particulieren, waarin niemand is ingeschreven volgens de BRP, en die te huur staan, als leegstand aan te merken.

De conclusie is: te huur staande woning van particulier zonder inschrijving = leegstand.

3.3.3 Woningen die te koop staan

Voor woningen die te koop staan geldt eenzelfde overweging. Er zou kunnen worden gecontroleerd of de woningen ook fysiek leeg staan. Dat vergt echter een controle ter plaatse. Wij verwachten niet dat dit veel extra inkomsten zal genereren, omdat er met de "belastingplichtige" een discussie zal ontstaan. Wij menen dan ook dat het gerechtvaardigd is om woningen van particulieren, waarin niemand is ingeschreven volgens de BRP, en die te koop staan, als leegstand aan te merken.

De conclusie is: te koop staande woning zonder inschrijving = leegstand.

3.3.4 Woningen in een nalatenschap

Voor een aantal woningen zonder inschrijving in de BRP geldt dat de eigenaar, die tevens gebruiker was, is overleden. De woning valt dan in een nalatenschap. Indien deze woning (nog) niet te koop of te huur staat, wordt deze voor de behoefte van de erven gebruikt. Dit kan bijvoorbeeld als opslag zijn. Gelet op de jurisprudentie vinden wij het in dat geval de aanslagen voor de gebruikersheffingen op te leggen aan de "erven van". Afhankelijk van het aantal erven (voor zover dit te achterhalen is) kan dit een één- of een meerpersoonshuishouden zijn.

De conclusie is: woning in nalatenschap die niet te koop of te huur staat – eigenaar = gebruiker.

3.3.5 Recreatiewoningen

In theorie is het niet mogelijk om een inschrijving te doen in een recreatiewoning. Recreatiewoningen worden natuurlijk wel gebruikt. Naar onze mening is het gerechtvaardigd de eigenaar als gebruiker op te voeren. Afhankelijk van het aantal gebruikers op het hoofd adres kan dit een één- of een meerpersoonshuishouden zijn.

De conclusie is: recreatiewoning - eigenaar = gebruiker.

3.3.6 Garageboxen

Garageboxen zijn qua codering ook woningen. Hiervan worden geen gebruikers geregistreerd in de BRP. Indien de boxen niet te koop of te huur staan worden deze in het algemeen, tenzij deze worden verhuurd aan een derde, door de eigenaar zelf gebruikt. Het is naar onze mening gerechtvaardigd om de eigenaar als gebruiker aan te merken. Wel bestaat de mogelijkheid dat de eigenaar zal aangeven dat hij de garagebox verhuurt. In dat geval zal hij daarvan een huurcontract moeten overleggen. Voor de zuiveringsheffing kunnen deze echter niet in de heffing worden betrokken, omdat er (in de meeste gevallen) geen aansluiting op het waternet is en dus geen lozingspunt van waaraf afvalwater wordt afgevoerd.

De conclusie is dan: garagebox die niet te koop of te huur staat – eigenaar = gebruiker.

3.3.7 Resterende woningen

Na de voorliggende indeling in groepen resteert een klein aantal woningen. Deze vereisen een één op één controle. Op basis van ervaringscijfers blijkt dat hier een gering aantal aanslagen uit worden gegenereerd. Ingezetenenheffing kan niet worden geheven, omdat er geen inschrijving in de BRP is. Ook is niet in gevallen een gebruiker aan te wijzen. De bewijslast daarvoor ligt bij Sabewa. Een kosten/baten analyse geeft weer dat de opbrengsten van een dergelijk onderzoek niet opwegen tegen de kosten daarvan.

Wij hopen u hiermee van dienst te zijn geweest en zijn uiteraard bereid tot een nadere toelichting.

Mr. J.K. (Jennifer) Lanser

Vergadering Algemeen Bestuur

De leden van het Algemeen Bestuur
SaBeWa Zeeland

Algemeen Bestuur
agendapunt

22 september 2017
6

bijlagen : 2e bestuursrapportage

onderwerp : 2e bestuursrapportage

Terneuzen, 15 september 2017

Geachte heer/mevrouw,

Aanleiding

Conform de gemeenschappelijke regeling bieden wij u hierbij de 2^e bestuursrapportage 2017 aan. Hierin wordt gerapporteerd over de periode januari tot en met juli 2017.

Voorstel

Voorgesteld wordt de 2^e bestuursrapportage 2017 voor kennisgeving aan te nemen.

Het dagelijks bestuur van
SaBeWa Zeeland

J.H. Herselman,
Voorzitter

mw. drs. T.L.C. van de Wijnckel,
Directeur

Besluit

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 22 september 2017.

J.H. Herselman,
Voorzitter

mw. drs. T.L.C. Wijnckel,
Directeur

2^e Bestuursrapportage 2017

15 september 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1. Voorwoord	4
2. Bedrijfsvoering	5
2.1. Algemeen	5
2.2. Personeel	7
2.3. Informatisering	7
2.4. Financiën	7
2.5. Klantcontacten	9
3. Programma's	12
3.3. Programma Waarderen	12
3.4. Programma Heffen	13
3.5. Programma Innen	13
4. Belastingopbrengsten	17
Bijlagen	20
Bijlage 1 Telefonische/ email reacties	21
Bijlage 2 Waarderen / WOZ	22
Bijlage 3 Heffen / planning	23
Bijlage 4 Innen / kwijtscheldingsverzoeken	25
Bijlage 5 Innen / beroepschriften	27
Bijlage 6 Debiteurensaldi / rekening-courantverhouding	28

1. Inleiding

1.1. Voorwoord

Voor u ligt de 2^e Bestuursrapportage 2017 van de Gemeenschappelijke Regeling Belasting-samenwerking SaBeWa Zeeland. Deze rapportage informeert de deelnemers over de werkzaamheden, resultaten en ontwikkelingen van de uitvoeringsorganisatie over de periode januari tot en met juli. Naast deze rapportage aan het algemeen bestuur, worden de deelnemers maandelijks geïnformeerd over de voortgang van de aanslagoplegging.

De eerste 4 maanden van 2017 stonden in teken van de opmaak jaarverantwoordingen en de oplegging van o.a. de combi-kohieren 2017 in februari (WOZ-beschikking) en maart. In de daarop volgende maanden zijn maandelijks diverse aanslagsoorten en vermindering opgelegd respectievelijk aanmaningen en dwangbevelen verzonden. Tevens is de aansluiting op de LV-WOZ gerealiseerd.

Naast de rapportage over de bedrijfsvoering wordt tevens een rapportage gegeven aan de hand van de programma's in de begroting en de stand van zaken inzake de aanslagoplegging.

2. Bedrijfsvoering

In dit onderdeel komen zaken aan de orde die met Sabewa Zeeland als organisatie te maken hebben. Hieronder vallen onder andere (voor zover van toepassing) het vervolg op de evaluatie 2015, personeel, informatisering en de financiën (de begrotingsuitvoering).

2.1. Algemeen

Afgelopen maanden is weer hard gewerkt om de bedrijfsvoering van Sabewa Zeeland verder te ontwikkelen. Het visietraject is in volle gang. Dat betekent dat betrokkenen zijn uitgenodigd om mee te denken over de visie van Sabewa Zeeland. In september wordt hieraan een vervolg gegeven en zal een concept visie worden ontwikkeld. Belangrijk in dit proces is dat het personeel hier bij betrokken is. Vanuit het MT zal er afstemming zijn met het personeel over enerzijds de visie van Sabewa Zeeland, en anderzijds de ontwikkeling van de teams.

Naast de hectiek die gepaard gaat met het versturen van de aanmaningen, is er ook veel tijd besteed aan de analyse van Leegstand 2014 voor de Zuiveringsheffing Woningen. De medewerkers Heffen en Gegevensbeheer hebben hiermee een getrouw beeld kunnen schetsen van de opbrengst en de impact. De beslissing is, in overleg met het Waterschap, genomen om voor 2014 geen aanslagen te versturen, mede vanwege de geringe opbrengsten, het grote risico op imagoschade en een gedegen kosten/baten analyse. Voor de jaren 2015 en verder wordt naar aanleiding van de definitie leegstand bepaald wat de heffingsgrondslag voor de leegstand is. In het najaar 2017 volgen dan de nodige acties.

In de samenwerking tussen Sabewa Zeeland en PinkRocade wordt van beide kanten veel inzet en tijd getoond. Met het goed afronden van de implementatie van LV-WOZ en BRK ligt nu de focus op de implementatie van I-Kwijtschelding en het verbeteren van de hosting.

De plannen en doelen m.b.t. de service en kwaliteit van Sabewa Zeeland zijn hieronder verder uitgewerkt. Het hoofddoel is een tijdige en juiste aanslagoplegging te garanderen, en verder te ontwikkelen naar een samenwerkingspartner voor alle deelnemers. De teams (Waarderen, Heffen, Innen) maken operationele plannen die hierop aansluiten.

Aandachtsgebied	Activiteit	Doelstelling	Eindresultaat	Voortgang
Tijdige en juiste aanslagoplegging (primaire proces)				
1.Teamontwikkeling	Opstellen teamplan door Teamleider	In beeld brengen wat de speerpunten zijn en de te halen deadlines per team	Teamplan 2017 Waarderen- Gegevensbeheer, Heffen & Innen	Teams hebben aanzet gemaakt voor teamplan (ieder team op zijn eigen manier). Doelstelling voor 2018 voortgang te bewaken en resultaatgericht te werken.
	Lean-proces	Minimaal 1 verbeterproces per team doorlopen	Inzicht in proces, procesverbetering, ketendenken	Lean Heffen en Waarderen: afhandeling bezwaren (afgerond), Lean Innen: proces kwijtschelding (afgerond per 1.10.17)
2.ICT	Afronden projecten LV-Woz & I-Kws	Aansluiting LV-Woz volgens planning, Doorontwikkeling Kwijtscheldingsmodule	Aansluiting LV-Woz en goedwerkende I-Kws module	LV-woz afgerond Planning IKWS: in oktober gereed voor KWS vooraf, in december gereed voor KWS achteraf
	Doorontwikkeling van huidige modules (in afstemming met Pink)	Verkennen verdere mogelijkheden opleggen belastingssoorten, digitalisering van processen	Software meer afstemmen op de gebruikers	Werking voor de bedrijvenmodule afgestemd met Pink. Inbouwen controles door Gegevensbeheer. Analyse voor de leegstand zuiveringsheffing afgerond. Genereren van rapporten.
	Opstarten aanbestedingstraject ICT	Inzage in te lopen traject aanbesteding ICT met duidelijke uitgangspunten voor alle deelnemers	Op basis van ervaringsgegevens goede uitgangspunten benoemen voor de werking ICT, opstart aanbestedingsproces	Gesprekken gehad met de deelnemers. Het te volgen traject is als volgt: verkenning van markt door werkbezoeken andere GR. Daarna pakket van eisen volledig maken. Op basis daarvan wordt een GO/NO GO beslist voor aanbesteden.
3.Kwijtschelding	Evaluatie Kwijtscheldingsbeleid	Onderzoek naar maatschappelijke, juridische en financiële	Aanpassing Leidraad/beleidsuitgangspunten Kwijtschelding	Leidraad is aangepast. Evaluatie vindt plaats in september.

Aandachtsgebied	Activiteit	Doelstelling	Eindresultaat	Voortgang
		consequenties voor eenduidig Kwijtscheldingsbeleid		
4.Digitalisering	Van papier naar papierloos werken	In beeld brengen wat we digitaal kunnen verwerking in de uitvoering en archivering. Financiële consequenties in beeld brengen en samenwerking met Zeeuws Archief verkennen.	Gefaseerd digitaliseringsplan	Intern zijn actie voor meer digitaal werken (bijv. KWS, afhandeling klachten via mail etc). Via het digitaal archief wordt digitalisering in grote mate aangepakt. Dit project is opgestart en zit nog in de beginfase. SZ neemt deel in dit project.
	Ontwikkeling website voor burgers	Ontwikkeling platform voor burgers zodat gegevens digitaal kunnen worden ingezien/verwerkt	Platform via de website in een beveiligde omgeving	Acties zijn uitgezet en doel is om de website per 1.10.2017 operationeel te hebben. Dit richt zich voornamelijk op de aanvraag van kwijtschelding.
5.Interne controle	Evaluëren Interne controle plan (met aanvulling acties vanuit managementletter)	Meer controles vooraf zodat we het primaire proces kunnen verbeteren	Volledig en tijdig controleplan	Gegevensbeheer heeft een controleplan opgesteld en afgestemd met de afdelingen. In september wordt een uitgebreide interimcontrole gepland om de controles en de kwaliteit van gegevens nog verder te optimaliseren.
	Doorontwikkeling Informatiebeveiliging	Bepalen doelstellingen informatiebeveiliging	Informatiebeveiligingsplan 2017-2020	Voorstel voor informatiebeveiliging is gemaakt. Er is nu overleg met de deelnemers voor de aanpak en evt. ondersteuning, want dit is een groot project. Prioriteit ligt nu op het borgen van de uitwisseling van gegevens met derden/deelnemers.
Van uitvoeringsorganisatie naar samenwerkingspartner				
6.Personeel	Opstellen personeelsplan	-Koppelen van competenties aan het huidige functiehuis -Meten van de match competenties – medewerkers -Zelfanalyse medewerkers op aansluiting competenties	Personeelsplan 2017 – 2020 Incl. opleidingsplan voor team/medewerkers	Ontwikkeltraject is gestart in maart. De beginfase heeft zich vooral gericht op de ontwikkeling van het MT. In juni/juli zijn visiegesprekken gevoerd met betrokken. Medio september zal de visie SZ verder worden ontwikkeld, vindt afstemming met personeel plaats en gaat de ontwikkeling MT verder.
	Ontwikkeltraject MT	Ontwikkeling van competenties aan teamleiderschap	Saamhorigheid MT, Doorontwikkeling van 'meewerkend voorman' naar visionair teamleider	Dit staat gepland in de maanden okt-dec 2017 in het ontwikkeltraject.
7.Communicatie	Verbeteren informatievoorziening deelnemers, burgers en andere belanghebbenden	Per doelgroep activiteiten benoemen om de informatievoorziening te optimaliseren	Communicatieplan 2017-2020	Communicatieplanning 2017 is gemaakt en wordt afgestemd met deelnemers. Meerjarenplanning volgt na vaststelling visie SZ.
	Uitvoeren en monitoren communicatie jaarplanning 2017	Tijdig uitvoeren en evalueren van communicatie jaarplanning 2017	Jaarplanning 2018 (evt. bijgesteld o.b.v. ervaringen 2017)	Gepland voor okt. 2017
8.Financieel	Evaluëren Begrotingssystematiek	Evaluatie begrotingssystematiek om te komen tot een nauwkeurige begroting en realistische	Begroting 2018 Inzage en goede bewaking budgetten	Gepland voor okt. 2017, waarbij de kostenverdeelsleutel en de invorderingskosten worden geëvalueerd.

Aandachtsgebied	Activiteit	Doelstelling	Eindresultaat	Voortgang
		vooruitblik op de financiële uitgangspunten voor het komende jaar		
9.Benchmark	Vergelijken van activiteiten met andere organisaties	Prestaties, producten en diensten vergelijken met collega-organisaties	Beter inzicht in wat de deelnemers/burgers van ons willen en daarop inspelen	Moet nog worden gepland.

Volgens de afspraken in DVO is in overleg met de begeleidingscommissie een standaard ontwikkeld voor de informatievoorziening naar de deelnemers voor onder andere de belastingopbrengsten, WOZ-waarden en debiteurenoverzichten.

2.2. Personeel

Voor de ontwikkeling van Personeel is een ontwikkeltraject opgestart. Dit ontwikkeltraject wordt door de MT-leden gevolgd. De focus ligt op de ontwikkeling van het MT en het ontwikkelen van competentieprofielen voor alle functies binnen Sabewa Zeeland. Tevens zal er een personeelsplanning aan worden gekoppeld. Medio oktober 2017 zal dit plan concrete vormen krijgen. Deze ontwikkeling gebeurt binnen de kaders van HR21.

De Waarderingskamer heeft er op geattendeerd dat de taxateurs een minimale bezetting hebben om de kwaliteit van de waardering van objecten te kunnen waarborgen. Vanaf februari 2017 wordt een extra taxateur ingehuurd voor twee dagen per week. Vanaf mei 2017 hebben is een extra taxateur ingezet vanwege ziekte van een interne collega. De inzet van de externe taxateurs loopt door tot het einde van 2017. Dit tevens op aanbeveling van de Waarderingskamer, zodat de werkzaamheden volgens de normen van de WOZ-tijdlijn tijdig worden gerealiseerd. Om een kwaliteitsslag te maken in de waardering worden 3D controles ingezet, te beginnen met de Gemeente Hulst. Tevens wordt dan gewaardeerd o.b.v. oppervlakte i.p.v. inhoud. Dit betreft veel extra en complex werk. In het laatste kwartaal van 2017 zal voor de uitvoering hiervan extra inzet worden gevraagd. Tevens wordt gekeken naar inzet van stagiaires (hbo bouwkunde) om aan het Waarderen van objecten een bijdrage te leveren, zowel op productie maar zeker ook op innovatie.

Vanaf 1 juli 2017 is Coen Prinsen gestart als nieuwe bestuurssecretaris van Sabewa Zeeland. Het profiel van de functie is hetzelfde gebleven.

Voor Innen is de bezetting in piektijden erg mager. Om wachttijden aan de telefoon te vermijden, worden andere afdelingen bijgeschakeld. Daar ligt dan wel het risico dat vragen niet kunnen worden beantwoord, omdat andere afdelingen niet de expertise van Innen hebben en ook niet beschikken over het geautomatiseerd programma van Innen. Dit kan worden verbeterd en dit vraagstuk wordt meegenomen in het ontwikkeltraject. Voor Innen worden vanaf het begin van het jaar, twee extra medewerkers ingezet. Dit is volgens de personeelsplanning. Hiermee wordt een inhaalslag gemaakt met de opgelopen achterstanden (debiteuren).

Ziekteverzuim

2013	2014	2015	2016	2017 tm juni
5,21%	7,31%	7,35%	4,42%	6,66%

De meldingsfrequentie van het ziekteverzuim ligt op 0,55 in 2017 t/m maart in vergelijking met 1,29 in 2016. Dit wordt veroorzaakt doordat er 1^e halfjaar 2017 enkele langdurig zieke medewerkers waren.

2.3. Informatisering

Inmiddels is de implementatie van LV-WOZ en BRK afgerond en ligt nu de focus op de implementatie van I-Kwijtschelding en het verbeteren van de hosting.

2.4. Financiën

Dit onderdeel gaat over de begrotingsuitvoering 2017.

In de tabel op de volgende pagina zijn de verwachte over- en onderschrijdingen op de diverse begrotingsposten opgenomen. In de 1^e Bestuursrapportage werd per saldo wordt een positief resultaat verwacht van € 155.500,-. In de nu voorliggende Bestuursrapportage is dit gedaald tot € 150.000,-. In de tabel zijn de wijzigingen tov de 1^e rapportage geel gearceerd.

Voor inhuur van personeel werd in de 1^e Bestuursrapportage € 40.000,- extra geraamd. Dit om een extra taxateur voor een aantal dagen per week in te huren om zodoende achterstanden te kunnen inlopen (eis waarderingskamer).

Nu blijkt dat deze kosten opgevangen kunnen worden binnen het beschikbare personeelsbudget voor inhuur tijdelijk personeel. Daarnaast vindt nog extra inhuur ivm ziekte plaats van een medewerker bij het team Innen. Voor een langdurig zieke medewerker wordt een uitkering via het UWV ontvangen. Na actualisatie van de personeelskosten onder andere als gevolg de nieuw afgesloten cao en inhuur tijdelijk medewerkers wordt nog een nadeel verwacht van € 9.000,- op de personeelskosten in plaats van de eerder geraamde € 40.000,-. De andere extra ramingen vanuit de 1^e bestuursrapportage zijn gelijk. Dit betreft de extra ramingen ad € 28.500,- voor onderhoud van de aansluiting op de LV-WOZ, BRK e.a. applicaties (conform het AB-besluit van 16 juni 2016.); de structurele doorwerking vanuit de uitkomsten van de jaarrekening 2016 bedragen -€ 3000,-. Dit betreft hogere telefoonkosten ad € 7.000,- en lagere kosten voor het betalingsverkeer -€ 10.000,-; de extra benodigde archief ruimte +€ 3.200,-; het voldoen aan de eis van de Waarderingskamer om jaarlijks een inhoudscontrole te doen van 20% van het totaal bestand +€ 12.500,-; de indeling in een hogere staffel en een verhoging in 2017 van 43% van deze bijdrage betekend € 13.300,- extra voor de basisregistratie personen (BRP).

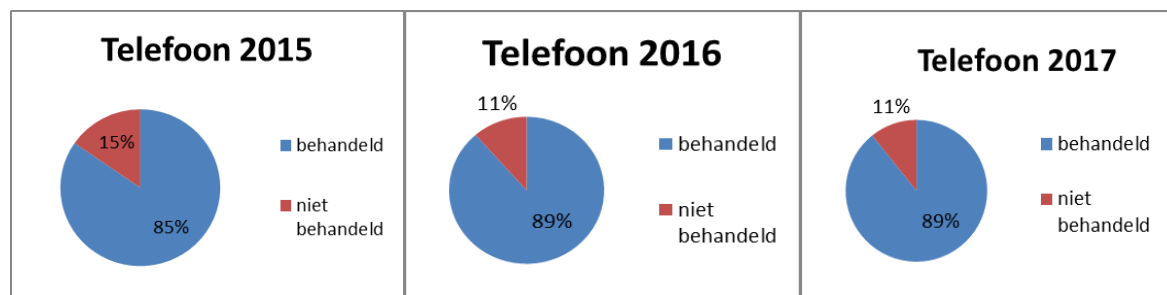
Nieuw in de 2^e Bestuursrapportage zijn de extra accountantskosten voor de uitgevoerde Digid – ICT check, daarnaast is met het verschil in raming van de personeelslasten tov de 1^e Bestuursrapportage ad € 31.000,-, de raming voor automatisering verhoogd. Dit in verband met hogere kosten van Pink.

Op basis van de realisatie in 2016 is de raming voor de opbrengst invorderingskosten in de 1^e Bestuursrapportage met € 250.000,- verhoogd. De realisatie tot en met 31 juli geeft aan dat deze raming gehandhaafd blijven.

Omschrijving	1e bestuursrapportage per 30-04		2e bestuursrapportage per 31-07	
	Kosten €	Opbrengsten €	Kosten €	Opbrengsten €
<u>Personeel</u>				
inhuur taxateur tbv inlopen achterstanden	€ 40.000,00		€ -	
actualisatie raming incl. nieuwe cao			€ 9.000,00	
<u>Automatisering</u>				
onderhoudskosten applicatie LV-WOZ/BRK ed.	€ 28.500,00		€ 28.500,00	
extra budget automatiseringskosten			€ 31.000,00	
<u>Interne faciliteiten</u>				
huur kantoor (uitbreiding archief ruimte)	€ 3.200,00		€ 3.200,00	
Telefoon kosten (op basis jaarrekening 2016)	€ 7.000,00		€ 7.000,00	
Accountantskosten (controle digid-ICT check)			€ 5.500,00	
<u>Waarderen</u>				
WOZ-bestanden 20% inhoudscontrole	€ 12.500,00		€ 12.500,00	
<u>Heffen</u>				
Bijdrage Basisregistratie personen staffel B	€ 13.300,00		€ 13.300,00	
<u>Innen</u>				
Kosten geldverkeer	€ -10.000,00		€ -10.000,00	
Opbrengst invorderingskosten		€ 250.000,00		€ 250.000,00
totaal	€ 94.500,00	€ 250.000,00	€ 100.000,00	€ 250.000,00
saldo		€ -155.500,00		€ -150.000,00

2.5. Klantcontacten

De vergelijking van de beantwoording telefonische reacties tussen 2015, 2016 en 2017 tot en met juli is onderstaand weergegeven (voor aantallen zie bijlage 1).

Daarnaast zijn er tot en met juli 1761 emails ontvangen via info@sabewazeeland.nl en zijn er via de balie 99 geldtransactie bezoeken geweest.

Klachten

Het aantal interne klachten in 2017 ligt hoger dan in 2016. Dat is voor een groot deel te wijten aan klachten over het versturen van aanslagen via de Berichtenbox van 'mijn overheid'. Daarnaast heeft circa 21 % van het totale aantal interne klachten betrekking op een afgewezen verzoek tot kwijtschelding. Het aantal ingediende klachten bij de ombudsman ligt op hetzelfde niveau als vorig jaar. Van deze klachten heeft circa 57 % betrekking op een afgewezen verzoek tot kwijtschelding.

afhandeling	2014	2015	2016	2017 (tm 31-07)
"intern": via klachtencoördinator	51	170	71	107
via Ombudsman	35	61	51	23
Totaal	86	231	122	130

De meeste klachten zijn in maart ingediend. Verklaring hiervoor is dat de aanslagen eind februari zijn verstuurd. Uit het overzicht blijkt daarnaast dat het grootste deel van de interne klachten is afgehandeld.

Maand	Interne klachten	Zeeuwse Ombudsman
Januari	9	1
Februari	16	6
Maart	40	10
April	11	2
Mei	17	2
Juni	10	2
Juli	4	0
Totaal	107	23
afgehandeld	105	14

Communicatie

Om de communicatie gedurende het jaar actiever en gestroomlijnder plaats te laten vinden is een communicatieplan opgesteld met daarin een jaarplanner. In deze jaarplanner staan de belangrijkste activiteiten die gedurende het jaar plaatsvinden en hoe hierover wanneer met welk middel en naar wie gecommuniceerd gaat worden. De jaarplanner voor 2017 ziet er als volgt uit:

Wanneer	Wat	Doelgroep	Middel
Januari	Aansluiten op Berichtenbox. (info op basis van berichtgeving Belastingdienst). <i>NB: wel of niet nog een papieren aanslag?</i>	Inwoners	Persbericht, website, gemeentelijke pagina's in huis-aan-huisblad (via kcc's), Twitter
	Tarieven 2017 bekendmaken	Inwoners	Website, Twitter
	Bestuursagenda op de site publiceren	Inwoners	Website, Twitter
	Normen kwijtschelding bekendmaken	Inwoners	Website, Twitter
Februari	Versturen aanslagen deelnemers	Inwoners deelnemende gemeenten	Persbericht, website, gemeentelijke pagina's in huis-aan-huisblad (via kccs), Twitter
Maart	Verzending aanslagen van niet-deelnemers	Inwoners	Persbericht, website, gemeentelijke pagina's in huis-aan-huisblad (via kccs), Twitter
	Week van 24 maart herinnering van vervalddag	Inwoners deelnemende gemeenten	Website, Twitter
	31 maart: eerste vervalddag en automatische incasso van de deelnemers		
April	Bekendmaken feestdagssluiting	Inwoners	Website, Twitter, gemeentelijke pagina's in huis-aan-huisblad (via kcc's)
	Week van 23 april herinnering van vervalddag	Inwoners niet-deelnemende gemeenten	Website, Twitter
	30 april: eerste vervalddag van de niet-deelnemers		
	Berichtgeving over aansluiting LV-WOZ	Eerst naar deelnemers, daarna extern (media, inwoners)	Persbericht, website, gemeentelijke pagina's in huis-aan-huisblad (via kccs), Twitter
Mei	Bestuursrapportage analyse van opbrengsten communiceren	Deelnemers	Nieuwsbericht
	Medio mei: Publicatie rapport Ombudsman (op reageren ja/nee) plus eventueel vooraf zelf al reageren afhankelijk van uitkomst	Vooraf naar deelnemers. Daarna media, inwoners	Persbericht, website, Twitter
	Week van 24 mei herinnering tweede vervalddag deelnemers	Inwoners deelnemende gemeenten	Website, Twitter
	31 mei: tweede vervalddag van de deelnemers		
Juni	Eerste aanmaning voor deelnemers m.u.v. Hulst		
	Week van 23 juni herinnering van vervalddag	Inwoners niet-deelnemende gemeenten en Hulst	Website, Twitter
	Tweede vervalddag niet-deelnemers en gemeente Hulst		
Juli	Vakantieperiode aankondigen		Website, Twitter

Wanneer	Wat	Doelgroep	Middel
	(openingstijden/contactmogelijkheden nogmaals benoemen)		
	Aanmaningen versturen niet-deelnemers en Hulst		
	Dwangbevelen versturen		
	Publicatie begroting	Eerst aan deelnemers. Media. Inwoners	Website, Twitter
	Bekendmaken normbedragen	Inwoners	Website, Twitter
Augustus	Screening precariobelasting gemeente Sluis	Inwoners gemeente Sluis	Bericht aan kcc Sluis
September	Controle op hondenbelasting aankondigen	Inwoners	Persbericht, website, gemeentelijke pagina's in huis-aan-huisblad (via kccs), Twitter
	Bestuursrapportage analyse van opbrengsten communiceren	Deelnemers	(info op basis van berichtgeving Belastingdienst
	Dwangbevelen versturen		
Oktober	Prognose WOZ-waarden	Deelnemers	
	Normen kwijtschelding herhalen	Inwoners	Website, Twitter
November	Opstellen jaarplanner 2018 communicatie	Deelnemers	Nieuwsbericht met jaarplanner
December	Aanslagoplegging communiceren / belastingplanner	Deelnemers	
	Feestdagensluiting bekendmaken	Inwoners	Website, Twitter
	Opstellen jaarplanner 2018 activiteiten	Deelnemers	Nieuwsbericht met jaarplanner
	Bekendmaken normbedragen 2018	Inwoners	Website, Twitter
	Screening reclamebelasting Sluis en Goes	Inwoners Sluis en Goes	Bericht naar kcc's Sluis en Goes

3. Programma's

In dit onderdeel wordt gerapporteerd aan de hand van de programma's Waarderen, Heffen en Innem.

3.3. Programma Waarderen

In 2017 zijn de WOZ-beschikkingen gecombineerd met de aanslagen binnen de wettelijke termijn van 8 weken na 1 januari verzonden. De goedkeuring van de Waarderingskamer hebben wij op 23 januari 2017 ontvangen. In april is de aansluiting op Landelijke Voorziening WOZ gerealiseerd.

In bijlage 1 zijn diverse aantallen opgenomen omtrent het aantal objecten, beschikkingen en WOZ-bezwaren. In onderstaande grafiek worden de WOZ-bezwaren naar objecten weergegeven. In 2016 hebben we in totaal 1.539 bezwaarschriften (betreffende 2013 objecten) tegen de WOZ-beschikkingen ontvangen en afgehandeld. Het aantal bezwaarschriften bedraagt dit jaar 1.881 (betreffende 2.466 objecten). Dit is het aantal op de peildatum 31 juli 2017. Het aantal objecten waarvoor een bezwaarschrift is ingediend ligt circa 40% hoger dan in 2016. Ruim 30 % is ingediend door de zogenaamde No Cure No Pay bureau's. Door een gewijzigde aanpak is ondanks het hoger aantal bezwaren de afhandeling t.o.v. vorige jaren verbeterd. Op de peildatum 31 juli is 75% van de bezwaren taxatie-technisch afgedaan en is inmiddels 60% van alle uitspraken verzonden. Hiermee wordt ruim voldaan aan de norm van de Waarderingskamer op dit onderdeel.

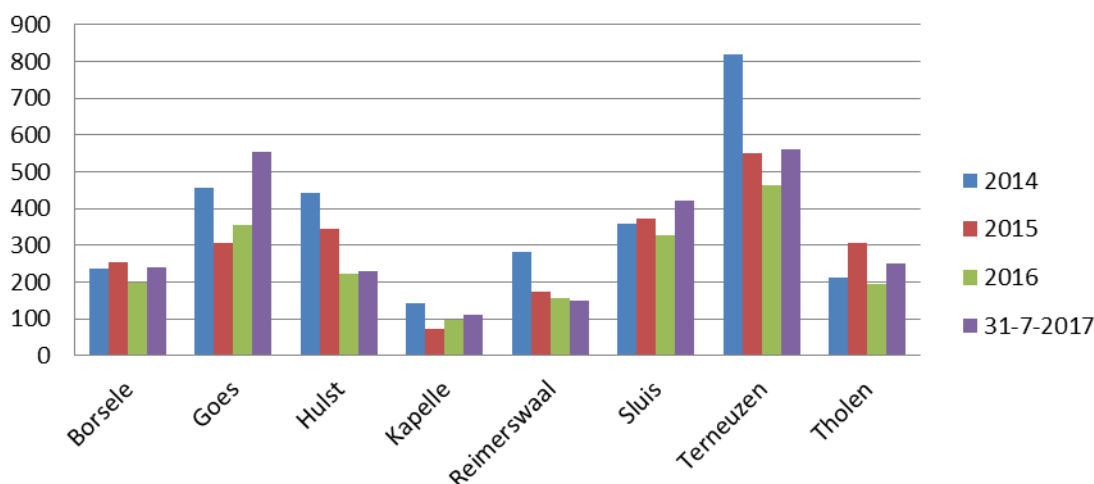
Inmiddels is gestart met de herwaardering voor waardepeildatum 1 januari 2017 en hebben we ook bij het inwinnen van marktinformatie een digitale stap gezet. De kopers van panden kunnen nu het vragenformulier via een beschermde omgeving via internet invullen. Dit vooral een besparing in de porto kosten op.

In 2017 zal de eerste gemeente op basis van 3D-inhoudssoftware worden gecontroleerd. Hierbij zal tevens de BAG gebruiksoppervlakte worden meegenomen. Om dit alles tijdig te kunnen realiseren is extra inzet niet uitgesloten. Deze acties zijn noodzakelijk om in 2022 te kunnen voldoen aan de eis om de woningen op gebruiksoppervlakte in plaats van inhoud te kunnen taxeren.

Daarnaast moet voor de herwaardering van 2018 ook nog extra werkzaamheden worden verricht als gevolg van een uitspraak van de Hoge Raad inzake de uitzondering voor grond bij woningen op waterverdedigingswerken. Dit zal gevolgen hebben voor de grondslagen ozb en aanslag gebouwd van het waterschap. De exacte omvang hiervan wordt in het 3e kwartaal van 2017 geïnventariseerd.

Vanuit het cluster Gegevensbeheer zijn er in de loop van dit jaar periodieke controles ingevoerd en is ook het project voor aansluiting op de Basisregistratie Kadaster gerealiseerd.

WOZ-bezwaren (objecten)

Het streven is om het aantal openstaande bezwaren uiterlijk oktober / november afgehandeld te hebben.

3.4. Programma Heffen

Zoals in vorige rapportage gemeld, heeft de voor eind april 2017 geplande verzending van aanslagen en van correctie aanslagen/verminderingen heeft niet plaats gevonden. Dit als gevolg van een freeze periode in verband met het aansluiten van de deelnemende gemeente op de LV-WOZ . Deze aanslagoplegging heeft eind mei plaatsgevonden. De overige aanslagoplegging heeft volgens planning plaatsgevonden (zie bijlage 3).

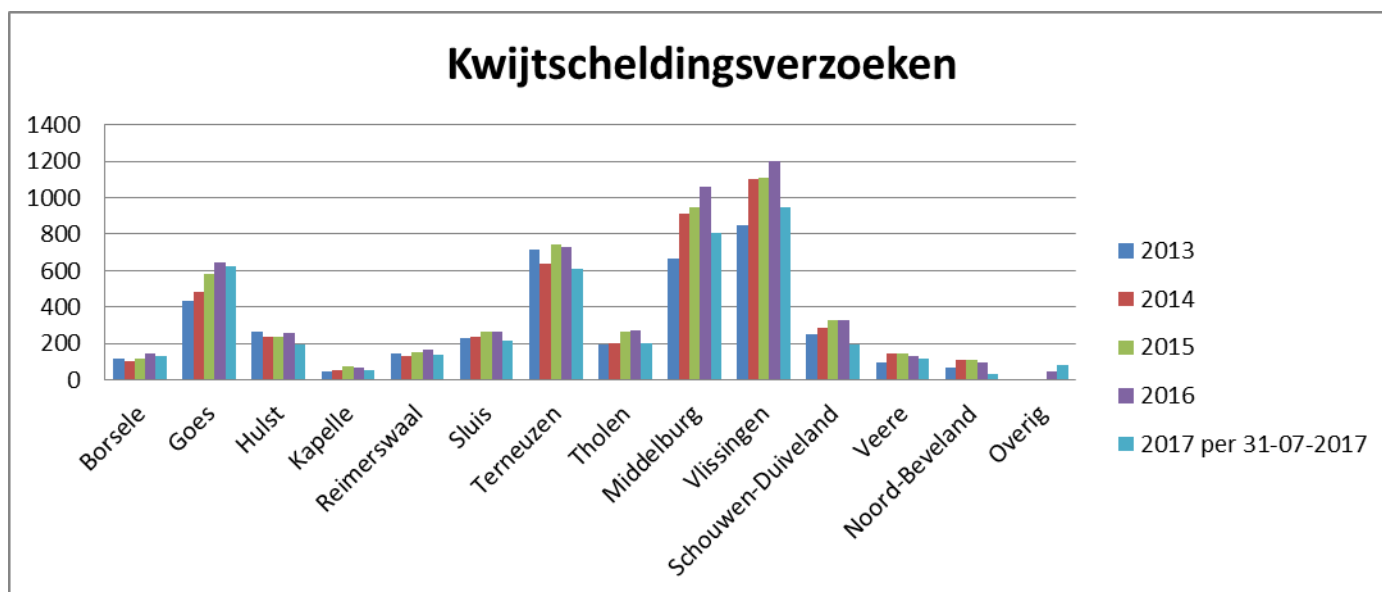
De analyse van de watersysteemheffing ongebouwd en natuur is geheel afgerond. De correcties zijn vanuit de bronbestanden doorgevoerd en de aanslagen zullen in de maand augustus worden verstuurd.

In onderstaande tabel wordt een overzicht van het aantal heffingsbezwaren weergegeven.

Heffingsbezwaren							
2014		2015		2016		31-7-2017	
ingekomen	openstaand	ingekomen	openstaand	ingekomen	openstaand	ingekomen	openstaand
1.516	-	1.054	-	1.772	-	1.165	383

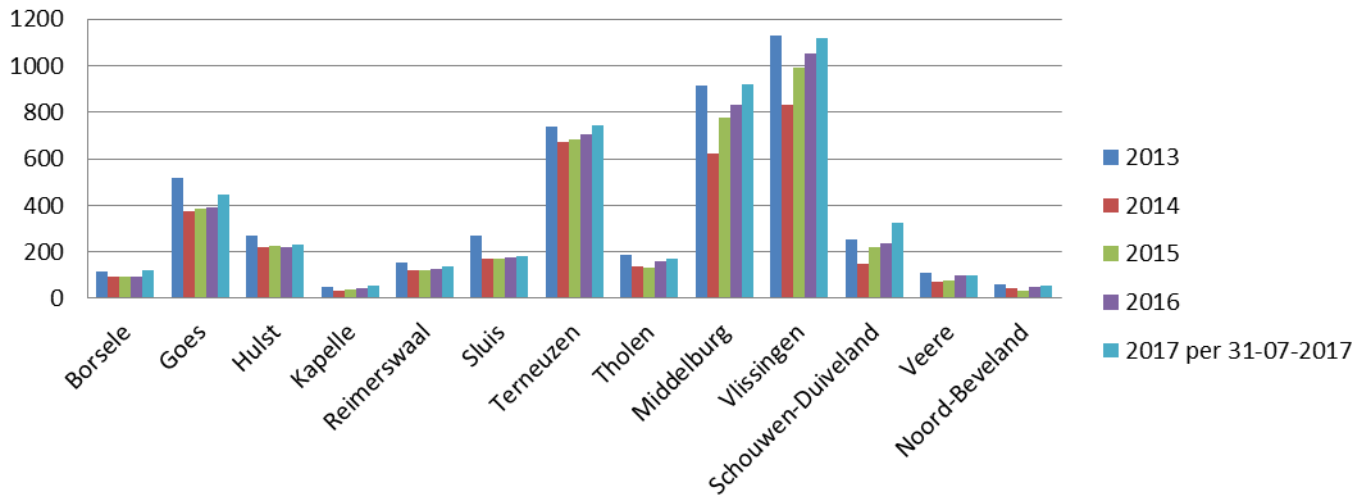
3.5. Programma Innem

In de volgende grafieken wordt het aantal kwijtscheldingsverzoeken weergegeven, voor de detailinformatie wordt verwezen naar bijlage 4.

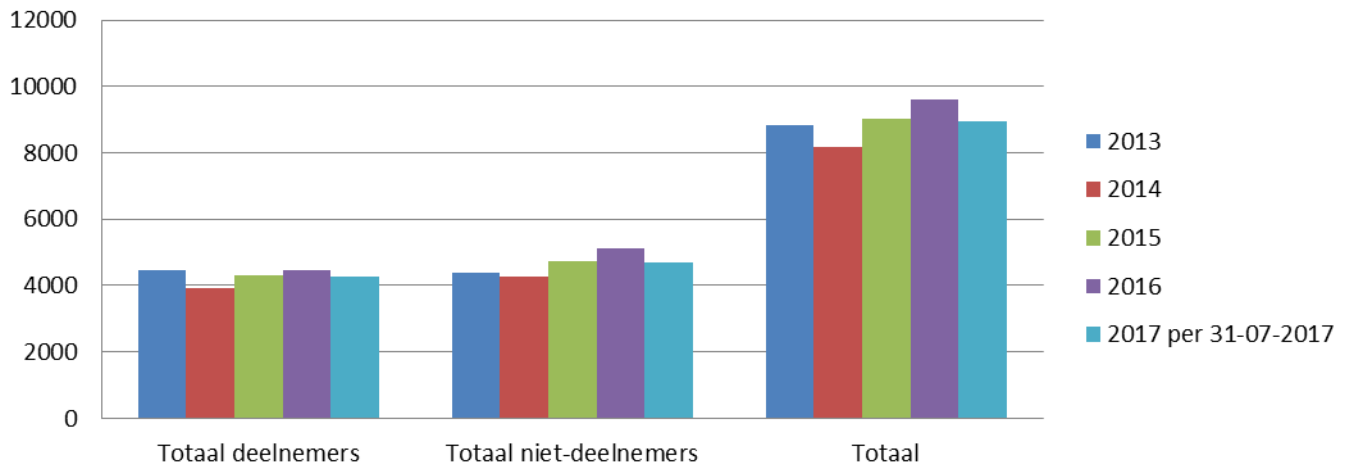

Naast de kwijtscheldingsverzoeken (handmatig) wordt jaarlijks aan het Inlichtingenbureau een bestand gestuurd met huishoudens aan wie kwijtschelding is verleend. Het Inlichtingenbureau toetst dit bestand o.a. op inkomen, spaargeld, aanwezigheid voertuigen etc. Dit wordt gedaan op basis van gegevens van het RDW, Belastingdienst en het UWV. Op basis van deze toetsing komt een huishouden al dan niet in aanmerking voor automatische kwijtschelding

automatische kwijtscheldingen

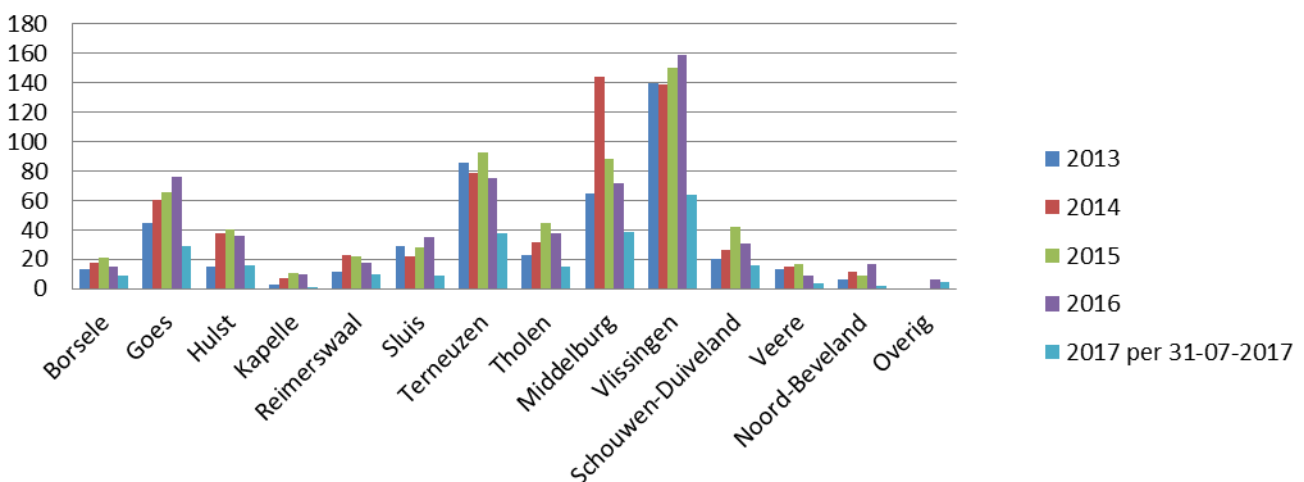

Totaal kwijtscheldingen

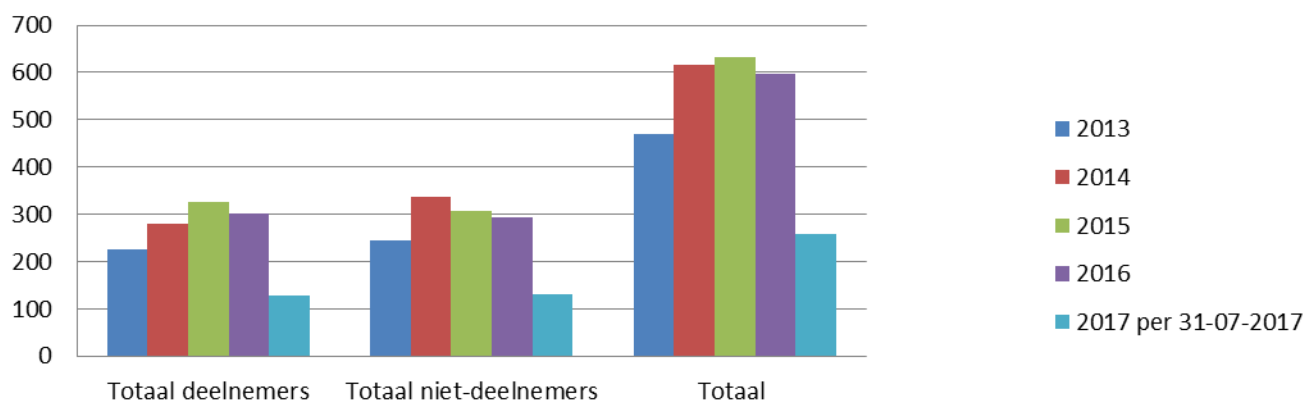

In de volgende grafiek wordt het aantal beroepschriften op afgewezen kwijtscheldingsverzoeken weergegeven. Voor de detail informatie wordt verwezen naar bijlage 5.

Beroepschriften kwijtschelding

Beroepschriften kwijtschelding

Het aantal automatisch toegekende kwijtscheldingen voor 2017 is gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit komt mede door een extra controle waarbij burgers die aanvankelijk door het Inlichtingenbureau voor automatische kwijtschelding 2017 waren afgewezen in verband met vermogen, zijn her-beoordeeld op basis van de recentere vermogensgegevens uit de handmatige verzoeken van 2016. Hierdoor hebben 318 burgers alsnog automatische kwijtschelding gekregen voor 2017.

Het aantal handmatige verzoeken is op 31 juli 470 minder dan vorig jaar. Dit komt deels door het grotere aantal automatische kwijtscheldingen zoals hiervoor genoemd, maar ook door het opnemen van een aantal extra vragen bij de toelichting en het niet automatisch opsturen van kwijtscheldingsformulieren naar de afwijzers van het Inlichtingenbureau. Voorheen werd naar deze afwijzers automatisch een formulier opgestuurd zonder dat daarom door hen werd verzocht, maar dat is dit jaar voor het eerst niet meer gedaan.

Door beantwoording van de extra vragen krijgt de burger een indicatie of mogelijk recht bestaat op kwijtschelding. Indien één of meerdere vragen met 'ja' worden beantwoord dan komt de burger waarschijnlijk niet voor kwijtschelding in aanmerking. Wil de burger toch een aanvraag indienen, dan is duidelijk dat er rekening mee gehouden moet worden dat het verzoek wordt afgewezen.

Het totaal aantal handmatige verzoeken en automatische kwijtschelding is daardoor op 31 juli 2017 nog steeds minder dan in 2016. Het percentage afgedaan is dan ook 4% hoger dan vorig jaar en de gemiddelde afdoeningstermijn ligt lager.

Hieronder zijn enkele kengetallen opgenomen omtrent de kwijtscheldingsverzoeken en beroepschriften.

	31-7-2017	2016
gemiddelde afdoeningstermijn:		
kwijtscheldingsverzoeken (max. 6mnd)	94 dgn (3mnd)	104 dagen (3,5 mnd)
beroepschriften (max. 3 mnd)	83 dgn (2,5 mnd)	102 dagen (3,5 mnd)
kwijtscheldingsverzoeken:		
geheel toegewezen	37%	56%
gedeeltelijk toegewezen	6%	8%
afgewezen	22%	36%
Beroepschriften		
geheel toegewezen	33%	34%
gedeeltelijk toegewezen	18%	16%
afgewezen	49%	50%
afwijzingsgrond:		
voldoende betalingscapaciteit	37%	29%
beschikt over teveel vermogen	33%	18%
bezit 1 of meerdere auto's	13%	9%
andere reden	17%	44%

Betalingsverwerking

Het aantal automatische incasso's in juli 2017 is met 5.230 gestegen ten opzichte van 2016. Er zijn geen achterstanden met de betalingsverwerking.

De gemiddelde uitval bij de betalingen is tot en met eind juli verder gestegen naar 8,10%. Zoals eerder aangegeven heeft dit vooral te maken met de toegenomen invordering via loonbeslagen. Daarbij kan geen aanslagnummer als betalingskenmerk worden vermeld bij de betaling waardoor de betalingen dus niet automatisch geplaatst kunnen worden.

Dwanginvordering

In juli is afgeweken van de planning voor de dwanginvordering. De dwangbevelen van de deelnemers (muv Hulst) zijn doorgeschoven naar september omdat de reacties op de aanmaningen die in juni opgelegd zijn niet op tijd verwerkt konden worden. De berichtenbox "Mijn Overheid" heeft voor veel extra (telefonische) reacties gezorgd op de verstuurde aanmaningen in juni en juli. Om de service richting de burger zo goed mogelijk uit te voeren is coulance toegepast op de aanmaningskosten. Deze extra werkzaamheden hebben wel tot gevolg gehad dat bepaalde werkzaamheden op het gebied van het debiteurenbeheer nog niet uitgevoerd zijn.

Oninbaarheid

In onderstaande tabel zijn de totaal oninbaar verklaarde bedragen opgenomen, dit conform het vastgestelde beleid.

	2017 tm 31 juli	2016	2015
Totaal	€ -301.658	€ -513.933	€ -152.579
Borsele	€ -3.509	€ -15.327	€ 144
Goes	€ -28.149	€ -35.718	€ -31.641
Hulst	€ -21.911	€ -31.563	€ -163
Kapelle	€ 808	€ -7.252	€ 9.711
Reimerswaal	€ -3.221	€ -25.545	€ -67.616
Sluis	€ -1.362	€ -46.179	€ -5.617
Terneuzen	€ -167.009	€ -134.138	€ -23.299
Tholen	€ -2.707	€ -11.467	€ -13.249
Waterschap	€ -74.599	€ -206.744	€ -20.849
Sabewa	€ -	€ -4.306	€ -

4. Belastingopbrengsten

In dit hoofdstuk is de verantwoording van de belastingopbrengsten opgenomen. In bijlage 6 is een overzicht opgenomen van de debiteursaldi / ontvangsten. De prognose voor de kwijtscheldingen 2017 is gebaseerd op werkelijk verleende kwijtschelding 2016 en de tariefstijging 2017 van de betreffende belasting.

Belastingsoort / deelnemer	Opgelegd per 31 juli	nog op te leggen	1e Betsuursrapportage prognose 30-04	2e Bestuursrapportage prognose 31-07	Begroot	Verschil prognose 31-07 / Begroot
Onroerende zaakbelasting	€ 49.098.090	€ 4.067.933	€ 53.143.283	€ 53.166.023	€ 52.537.968	€ 628.055
Borsele	€ 6.196.532	€ 1.370.250	€ 7.496.191	€ 7.566.782	€ 7.316.000	€ 250.782
Goes	€ 9.211.038	€ 390.472	€ 9.601.834	€ 9.601.510	€ 9.586.000	€ 15.510
Hulst	€ 4.057.248	€ 140.991	€ 4.193.255	€ 4.198.239	€ 4.240.723	€ -42.484
Kapelle	€ 2.220.433	€ 65.312	€ 2.255.145	€ 2.285.745	€ 2.236.900	€ 48.845
Reimerswaal	€ 3.266.320	€ 65.228	€ 3.343.371	€ 3.331.548	€ 3.338.700	€ -7.152
Sluis	€ 5.782.298	€ 210.587	€ 6.002.821	€ 5.992.885	€ 5.882.000	€ 110.885
Terneuzen	€ 14.434.034	€ 1.740.578	€ 16.223.218	€ 16.174.612	€ 15.974.645	€ 199.967
Tholen	€ 3.930.187	€ 84.515	€ 4.027.448	€ 4.014.702	€ 3.963.000	€ 51.702
Rioolheffing	€ 22.413.561	€ 660.958	€ 23.108.567	€ 23.074.519	€ 23.407.576	€ -333.057
Borsele	€ 1.422.061	€ 17.576	€ 1.458.259	€ 1.439.637	€ 1.465.000	€ -25.363
Goes	€ 3.778.592	€ 56.109	€ 3.824.545	€ 3.834.701	€ 3.937.000	€ -102.299
Hulst	€ 2.823.622	€ 251.067	€ 3.074.689	€ 3.074.689	€ 3.170.000	€ -95.311
Kapelle	€ 1.382.658	€ 18.286	€ 1.410.581	€ 1.400.944	€ 1.457.146	€ -56.202
Reimerswaal	€ 1.970.793	€ 299.749	€ 2.320.733	€ 2.270.542	€ 2.340.000	€ -69.458
Sluis	€ 4.140.939	€ -56.841	€ 4.097.980	€ 4.084.098	€ 4.074.375	€ 9.723
Terneuzen	€ 4.628.164	€ 83.185	€ 4.677.174	€ 4.711.349	€ 4.720.055	€ -8.706
Tholen	€ 2.266.732	€ -8.173	€ 2.244.606	€ 2.258.559	€ 2.244.000	€ 14.559
Afvalstoffen (reinigingsrechten)	€ 27.405.065	€ 568.053	€ 27.974.991	€ 27.973.118	€ 28.064.022	€ -90.904
Borsele	€ 2.693.872	€ 18.473	€ 2.712.345	€ 2.712.345	€ 2.726.565	€ -14.220
Goes	€ 4.094.294	€ 22.025	€ 4.118.192	€ 4.116.319	€ 4.164.000	€ -47.681
Hulst	€ 3.158.692	€ 23.354	€ 3.182.046	€ 3.182.046	€ 3.233.000	€ -50.954
Kapelle	€ 824.059	€ 390.394	€ 1.214.453	€ 1.214.453	€ 1.214.453	€ -
Reimerswaal	€ 2.543.596	€ 5.348	€ 2.548.944	€ 2.548.944	€ 2.517.500	€ 31.444
Sluis	€ 3.605.013	€ 23.689	€ 3.628.702	€ 3.628.702	€ 3.587.500	€ 41.202
Terneuzen	€ 7.603.044	€ 70.651	€ 7.673.695	€ 7.673.695	€ 7.768.004	€ -94.309
Tholen	€ 2.882.494	€ 14.120	€ 2.896.614	€ 2.896.614	€ 2.853.000	€ 43.614
Overige	€ 4.953.962	€ 4.371.686	€ 9.325.648	€ 9.325.648	€ 9.201.623	€ 124.025
Borsele	€ 220.688	€ 4.407	€ 225.095	€ 225.095	€ 221.340	€ 3.755
Goes	€ 571.772	€ 185.228	€ 757.000	€ 757.000	€ 751.800	€ 5.200
Hulst	€ 373.563	€ 8.437	€ 382.000	€ 382.000	€ 376.000	€ 6.000
Kapelle	€ 112.393	€ 189.655	€ 302.048	€ 302.048	€ 309.677	€ -7.629
Reimerswaal	€ 948.955	€ 95.594	€ 1.044.549	€ 1.044.549	€ 1.041.200	€ 3.349
Sluis	€ 1.700.503	€ 3.689.142	€ 5.389.645	€ 5.389.645	€ 5.296.645	€ 93.000
Terneuzen	€ 729.957	€ 180.804	€ 910.761	€ 910.761	€ 919.961	€ -9.200
Tholen	€ 296.132	€ 18.418	€ 314.550	€ 314.550	€ 285.000	€ 29.550

Belastingsoort / deelnemer	Opgelegd per 31 juli	nog op te leggen	1e Betsuursrapportage prognose 30-04	2e Bestuursrapportage prognose 31-07	Begroot	Verschil prognose 31-07 / Begroot
Waterschap	€ 86.220.311	€ 1.703.603	€ 87.871.550	€ 87.923.914	€ 87.725.817	€ 198.097
WS-heffing ingezetenen	€ 16.510.364	€ -75.383	€ 16.434.981	€ 16.434.981	€ 16.479.855	€ -44.874
WS-heffing Gebouwd	€ 26.897.927	€ 759.286	€ 27.382.647	€ 27.657.213	€ 27.066.329	€ 590.884
WS-heffing ongebouwd	€ 11.318.393	€ 83.734	€ 11.354.543	€ 11.402.127	€ 11.447.545	€ -45.418
WS-heffing Natuur	€ 223.818	€ -731	€ 233.632	€ 223.087	€ 213.686	€ 9.401
ZH-heffing	€ 30.655.164	€ 917.597	€ 31.832.005	€ 31.572.761	€ 31.884.660	€ -311.899
VH-heffing	€ 614.646	€ 19.100	€ 633.742	€ 633.746	€ 633.742	€ 4
Kwijtschelding	€ -2.135.017	€ -208.000	€ -2.351.111	€ -2.343.017	€ -2.324.666	€ -18.351
Borsele	€ -50.026	€ -1.000	€ -59.120	€ -51.026	€ -50.750	€ -276
Goes	€ -160.355	€ -11.000	€ -171.355	€ -171.355	€ -149.000	€ -22.355
Hulst	€ -142.838	€ -32.000	€ -174.838	€ -174.838	€ -175.000	€ 162
Kapelle	€ -28.098	€ -11.000	€ -39.098	€ -39.098	€ -40.000	€ 902
Reimerswaal	€ -76.329	€ -13.000	€ -89.329	€ -89.329	€ -89.916	€ 587
Sluis	€ -121.646	€ -42.000	€ -163.646	€ -163.646	€ -164.000	€ 354
Terneuzen	€ -281.034	€ -51.000	€ -332.034	€ -332.034	€ -333.000	€ 966
Tholen	€ -86.456	€ -6.000	€ -92.456	€ -92.456	€ -93.000	€ 544
Waterschap	€ -1.188.235	€ -41.000	€ -1.229.235	€ -1.229.235	€ -1.230.000	€ 765
Totaal 2017	€ 187.955.972	€ 11.164.233	€ 199.072.928	€ 199.120.205	€ 198.612.340	€ 507.865

Belastingsoort / deelnemer	Opgelegd per 31 juli	nog op te leggen	1e Betsuursrapportage prognose 30-04	2e Bestuursrapportage prognose 31-07	Begroot	Verschil prognose 31-07 / Begroot
Voorgaande jaren	€ 1.882.929	€ 1.375.956	€ 3.548.436	€ 3.258.885	€ 3.564.682	€ -305.797
Borsele	€ -32.134	€ 269.951	€ 294.473	€ 237.817	€ 312.554	€ -74.737
Goes	€ 52.509	€ 6.676	€ 87.454	€ 59.185	€ 51.621	€ 7.564
Hulst	€ 42.976	€ 1.000	€ 55.746	€ 43.976	€ 45.495	€ -1.519
Kapelle	€ 430.431	€ -260	€ 281.490	€ 430.171	€ 421.114	€ 9.057
Reimerswaal	€ 344.830	€ 3.592	€ 360.805	€ 348.422	€ 353.162	€ -4.740
Sluis	€ 1.060.994	€ 58.447	€ 1.183.578	€ 1.119.441	€ 1.031.749	€ 87.692
Terneuzen	€ -68.323	€ 169.170	€ 185.242	€ 100.847	€ 322.356	€ -221.509
Tholen	€ -6.692	€ -184	€ -612	€ -6.876	€ 371	€ -7.247
Waterschap	€ 58.338	€ 867.564	€ 1.100.260	€ 925.902	€ 1.026.260	€ -100.358
Kwijtschelding vrg.jaren	€ -172.157	€ -3.600	€ -177.795	€ -175.757	€ -58.488	€ -117.269
Borsele	€ -2.116	€ -500	€ -4.654	€ -2.616	€ -1.154	€ -1.462
Goes	€ -5.786	€ -500	€ -6.286	€ -6.286	€ -2.016	€ -4.270
Hulst	€ -11.176	€ -250	€ -11.426	€ -11.426	€ -6.125	€ -5.301
Kapelle	€ -3.079	€ -100	€ -3.179	€ -3.179	€ -90	€ -3.089
Reimerswaal	€ -7.158	€ -250	€ -7.408	€ -7.408	€ -589	€ -6.819
Sluis	€ -19.214	€ -250	€ -19.464	€ -19.464	€ -12.974	€ -6.490
Terneuzen	€ -40.721	€ -500	€ -41.221	€ -41.221	€ -17.780	€ -23.441
Tholen	€ -4.559	€ -250	€ -4.809	€ -4.809	€ -1.883	€ -2.926
Waterschap	€ -78.348	€ -1.000	€ -79.348	€ -79.348	€ -15.877	€ -63.471
Totaal vrg. jaren	€ 1.710.772	€ 1.372.356	€ 3.370.641	€ 3.083.128	€ 3.506.194	€ -423.066

Bijlagen

Bijlage 1 Telefonische/ email reacties

tijdvak	2014	2015	2016		2016	2017		2017
	totaal	totaal	behandeld	niet behandeld	totaal	behandeld	niet behandeld	totaal
januari	3.169		1.593	130	1.723	1.763	90	1.853
februari	2.908	758	3.522	580	4.102	3.554	357	3.911
maart	7.910	8.721	8.723	1.450	10.173	10.185	1.279	11.464
april	16.108	9.091	4.600	539	5.139	5.534	541	6.075
mei	6.886	5.519	3.664	717	4.381	4.351	633	4.984
juni	6.278	4.424	3.232	432	3.664	5.891	684	6.575
juli	3.752	3.041	5.625	836	6.461	5.343	820	6.163
augustus	2.292	1.000	3.045	328	3.373			
september	3.095	3.108	3.497	260	3.757			
otober	5.634	6.366	2.512	192	2.704			
november	3.457	4.651	2.807	212	3.019			
december	3.304	3.738	1.988	110	2.098			
Totaal	64.793	50.417	44.808	5.786	50.594	36.621	4.404	41.025

Wegens overgang naar op andere telefooncentrale over januari 2015 geen gegevens bekend.

Emails	
Maand	aantal
Jan	101
Februari	231
Maart*	589
aanslagoplegging	
April	350
Mei	125
Juni	198
Juli	167
augustus	
September	
Oktober	
November	
december	
totaal	1761

Bijlage 2 Waarderen / WOZ

	Waarderen			Borsele			Goes			Hulst			Kapelle			Reimerswaal			Sluis			Terneuzen			Tholen			Totaal			toelichting
	2015	2016	2017-31-07	2015	2016	2017-31-07	2015	2016	2017-31-07	2015	2016	2017-31-07	2015	2016	2017-31-07	2015	2016	2017-31-07	2015	2016	2017-31-07	2015	2016	2017-31-07	2015	2016	2017-31-07	2015	2016	2017-31-07	
1	WOZ-objecten			12.249	12.323	12.313	20.867	21.099	21.195	15.022	15.161	15.238	6.239	6.280	6.354	10.554	10.639	10.682	20.771	21.155	21.398	31.691	31.772	31.822	13.160	13.277	13.330	130.553	131.706	132.332	bron Stuf-Cap
	Woningen			10.157	10.155	10.234	18.327	18.475	18.672	13.238	13.232	13.373	5.549	5.548	5.628	8.922	8.923	9.033	17.801	17.818	18.285	28.529	28.404	28.489	11.450	11.445	11.619	113.973	114.000	115.333	
	Niet-woningen			2.092	2.168	2.079	2.540	2.624	2.523	1.784	1.929	1.865	690	732	726	1.632	1.716	1.649	2.970	3.337	3.113	3.162	3.368	3.333	1.710	1.832	1.711	16.580	17.706	16.999	
2	Beschikkingen			12.260	12.315	12.176	20.998	21.084	20.911	15.118	15.150	15.091	6.225	6.278	6.233	10.576	10.631	10.607	20.901	21.139	21.162	31.644	31.756	31.478	13.122	13.274	13.219	130.844	131.627	130.877	
	Woningen			10.552	10.510	10.166	18.820	18.861	18.503	13.367	13.393	13.313	5.611	5.658	5.534	9.061	9.098	8.988	17.985	18.205	18.156	28.547	28.642	28.335	11.759	11.877	11.551	115.702	116.244	114.546	
	Niet-woningen			1.708	1.805	2.010	2.178	2.223	2.408	1.751	1.757	1.778	614	620	699	1.515	1.533	1.619	2.916	2.934	3.006	3.097	3.114	3.143	1.363	1.397	1.668	15.142	15.383	16.331	
3	WOZ-bezwaren (objecten)			255	197	241	307	356	555	344	222	228	74	97	112	175	156	151	373	327	420	551	463	560	306	195	249	2.385	2.013	2.516	
	gegrond			176	131	113	159	139	109	171	145	57	43	48	33	108	100	45	235	212	176	263	230	150	228	124	104	1.283	1.129	787	
	ongeground			76	63	60	132	206	152	172	69	54	26	44	41	57	52	32	111	97	114	258	218	199	71	66	51	903	815	703	
	openstaand			3	3	68	16	11	294	1	8	117	5	5	38	10	4	74	27	18	130	30	15	211	7	5	94	99	69	1.026	
	gegrond %			69,02%	66,50%	46,89%	51,79%	39,04%	19,64%	49,71%	65,32%	25,00%	58,11%	49,48%	29,46%	61,71%	64,10%	29,80%	63,00%	64,83%	41,90%	47,73%	49,68%	26,79%	74,51%	63,59%	41,77%	57,99%	56,09%	31,28%	
	ongeground %			29,80%	31,98%	24,90%	43,00%	57,87%	27,39%	50,00%	31,08%	23,68%	35,14%	45,36%	36,61%	32,57%	33,33%	21,19%	29,76%	29,66%	27,14%	46,82%	47,08%	35,54%	23,20%	33,85%	20,48%	37,86%	40,49%	27,94%	
	openstaand %			1,18%	1,52%	28,22%	5,21%	3,09%	52,97%	0,29%	3,60%	51,32%	6,76%	5,15%	33,93%	5,71%	2,56%	49,01%	7,24%	5,50%	30,95%	5,44%	3,24%	37,68%	2,29%	2,56%	37,75%	4,15%	3,43%	40,78%	
	gemiddelde doorlooptijd in dagen																														
	bezwaren op basis																														
	no cure - no pay			24	39	47	73	90	213	17	39	45	17	36	22	15	22	62	59	49	82		97	156	27	40	80	232		707	
	no cure - no pay %			9,41%	19,80%	19,50%	23,78%	25,28%	38,38%	4,94%	17,57%	19,74%	22,97%	37,11%	19,64%	8,57%	14,10%	41,06%	15,82%	14,98%	19,52%	0,00%	20,95%	27,86%	8,82%	20,51%	32,13%	9,73%	0,00%	28,10%	
4	Aantal bezwaarschriften WOZ																											1.617			geen splitsing mogelijk
5	Blokkeringen objecten			0	5	137	0	6	284	0	4	147	0	0	122	0	0	75	0	4	216	0	6	344	0	3	111		1.436	planning okt-nov 2017	

Bijlage 3 Heffen / planning

aanslagen 2017

geplande dagtekening	gewijzigde dagtekening	soort	organisatie	1e vervalddag	geplande aanm.datum	geplande dwangb dat
31-1-2017		Scheepvaartrechten	gem. Reimerswaal	30-4-2017	16-5-2017	20-6-2017
28-2-2017		combi deelnemers	alle muv Hulst	31-5-2017	20-6-2017	11-7-2017
28-2-2017		Zuiveringsheffing bedrijven voorlopig	ws. Scheldestromen	31-5-2017	20-6-2017	11-7-2017
28-2-2017		combi	gem. Hulst	30-6-2017	11-7-2017	19-9-2017
29-3-2017		BIZ	Terneuzen	31-10-2017	21-11-2017	
31-3-2017		combi niet deelnemers + vervolgaanslagen deelnemers	alle	30-6-2017	11-7-2017	19-9-2017
31-3-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
30-4-2017	31-5-2017	combi + forensenbelasting	alle muv Hulst	31-7-2017	19-9-2017	21-11-2017
30-4-2017	31-5-2017	combi + forensenbelasting	gem. Hulst	31-8-2017	19-9-2017	10-10-2017
30-4-2017	31-5-2017	Zuiveringsheffing bedrijven voorlopig	ws. Scheldestromen	31-7-2017	19-9-2017	21-11-2017
30-4-2017	31-5-2017	correctie aanslagen (verminder)	alle			
31-5-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
31-5-2017		Zuiveringsheffing bedrijven voorlopig	ws. Scheldestromen	31-8-2017	19-9-2017	21-11-2017
31-5-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
30-6-2017		Scheepvaartrechten	gem. Reimerswaal	30-9-2017	10-10-2017	21-11-2017
30-6-2017		Zuiveringsheffing bedrijven voorlopig	ws. Scheldestromen	30-9-2017	10-10-2017	21-11-2017
30-6-2017		combi	alle muv Hulst	31-10-2017	21-11-2017	16-1-2018
30-6-2017		combi	gem. Hulst	30-9-2017	10-10-2017	21-11-2017
30-6-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
31-7-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
31-7-2017		Zuiveringsheffing bedrijven voorlopig	ws. Scheldestromen	31-10-2017	21-11-2017	16-1-2018
31-8-2017		combi	alle muv Hulst	30-11-2017		17-1-2018
31-8-2017		combi	gem. Hulst	31-12-2017	16-1-2018	16-2-2018
31-8-2017		Zuiveringsheffing bedrijven voorlopig	ws. Scheldestromen	30-11-2017	19-12-2017	17-1-2018
31-8-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
31-8-2017		Zuiveringsheffing bedrijven voorlopig	ws. Scheldestromen	30-11-2017	16-1-2018	16-2-2018
31-8-2017		Toeristenbelasting voorlopig	gem. Goes, Sluis, Terneuzen, Kapelle	30-11-2017	19-12-2017	17-1-2018
30-9-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
31-10-2017		combi	alle muv Hulst	31-1-2018	21-2-2018	20-3-2018
31-10-2017		combi	gem. Hulst	28-2-2018	20-3-2018	17-4-2018
31-10-2017		Zuiveringsheffing bedrijven voorlopig	ws. Scheldestromen	31-1-2018	21-2-2018	20-3-2018
31-10-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
31-10-2017		precariobelasting	Sluis	31-1-2018	21-2-2018	20-3-2018
31-10-2017		Zuiveringsheffing bedrijven voorlopig	ws. Scheldestromen	31-1-2018	21-2-2018	20-3-2018
30-11-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
30-11-2017		Scheepvaartrechten	gem. Reimerswaal	28-2-2018	20-3-2018	17-4-2018
30-11-2017		Zuiveringsheffing bedrijven voorlopig	ws. Scheldestromen	28-2-2018	20-3-2018	17-4-2018

volgens planning

niet volgens planning (freeze ivm aansluiting LV-WOZ)

aanslagen voorgaande jaren

geplande dagtekening	gewijzigde dagtekening	soort	organistie	1e vervaldag	geplande aanm.datum	geplande dwangb dat
31-1-2017		Zuiveringsheffing bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	30-4-2017	16-5-2017	20-6-2017
31-1-2017		combi 2016	alle muv Hulst	30-4-2017	16-5-2017	20-6-2017
31-1-2017		combi 2016	gem. Hulst	31-5-2017	20-6-2017	11-7-2017
31-1-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
31-1-2017		correctie aanslagen (vermind) bedr	ws. Scheldestromen			
28-2-2017		ZH bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	31-5-2017	20-6-2017	11-7-2017
31-3-2017		ZH bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	30-6-2017	11-7-2017	19-9-2017
30-4-2017		ZH bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	31-7-2017	19-9-2017	19-9-2017
30-4-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
31-5-2017		Toeristenbelasting 2016 definitief	gem. Goes, Terneuzen, Sluis, Reimerswaal, Kapelle	31-8-2017	19-9-2017	10-10-2017
31-5-2017		ZH bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	31-8-2017	19-9-2017	10-10-2017
31-5-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
30-6-2017		ZH bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	30-9-2017	10-10-2017	21-11-2017
31-7-2017		ZH bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	31-10-2017	21-11-2017	19-12-2017
31-8-2017		ZH bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	30-11-2017	19-12-2017	16-1-2018
31-8-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
30-9-2017		ZH bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	31-12-2017	16-1-2018	21-2-2018
31-10-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
31-10-2017		ZH bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	31-1-2018	21-2-2018	20-3-2018
31-10-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			
30-11-2017		ZH bedrijven definitief	ws. Scheldestromen	28-2-2018	20-3-2018	17-4-2018
31-12-2017		correctie aanslagen (verminder)	alle			

	volgens planning
	niet volgens planning (freeze ivm aansluiting LV-WOZ)

Bijlage 4 Innen / kwijtscheldingsverzoeken

Kwijtscheldingsverzoeken (handmatig)											
Organisatie	totaal 2013	totaal 2014	totaal 2015	totaal 2016	nog te behandelen 2016		2017 per 31-07-2017			totaal behandeld	totaal openstaand
					1-1-2017	31-7-2017	ingediend	afgehandeld	openstaand		
Borsele	119	105	116	143			130	76	54	76	54
Goes	432	486	579	648			626	362	264	362	264
Hulst	266	237	239	260			198	132	66	132	66
Kapelle	50	52	72	71			52	26	26	26	26
Reimerswaal	145	132	155	170	2	0	142	84	58	86	58
Sluis	227	239	268	266	7	0	217	128	89	135	89
Terneuzen	717	639	743	730	9	0	609	443	166	452	166
Tholen	193	203	268	273			204	132	72	132	72
Middelburg	665	913	948	1060			804	511	293	511	293
Vlissingen	846	1102	1109	1199			946	638	308	638	308
Schouwen-Duiveland	254	283	328	330			193	126	67	126	67
Veere	97	148	149	129			116	92	24	92	24
Noord-Beveland	67	111	112	93			32	15	17	15	17
Overig				44			79	46	33	46	33
Totaal	4078	4650	5086	5416	18	0	4348	2811	1537	2829	1537
Totaal deelnemers	2149	2093	2440	2561	18	0	2178	1383	795	1401	795
Totaal niet-deelnemers	1929	2557	2646	2855	0	0	2170	1428	742	1428	742

Kwijtscheldingsverzoeken (automatisch)					
Organisatie	totaal 2013	totaal 2014	totaal 2015	totaal 2016	totaal 2017
Borsele	117	92	91	92	123
Goes	518	373	386	391	447
Hulst	271	221	224	221	231
Kapelle	47	35	41	42	56
Reimerswaal	152	119	122	127	136
Sluis	270	169	171	177	180
Terneuzen	739	670	685	704	746
Tholen	190	136	130	161	172
Middelburg	915	624	778	830	919
Vlissingen	1130	831	993	1051	1121
Schouwen-Duiveland	256	150	221	238	325
Veere	109	73	79	97	100
Noord-Beveland	60	42	33	47	55
Totaal	4774	3535	3954	4178	4611
Totaal deelnemers	2304	1815	1850	1915	2091
Totaal niet-deelnemers	2470	1720	2104	2263	2520

Bijlage 5 Binnen / beroepschriften

Beroepschriften kwijtschelding											
Organisatie	totaal 2013	totaal 2014	totaal 2015	totaal 2016	nog te behandelen 2016		2017 per 31-07-2017		nog te behandelen	totaal behandeld	totaal openstaand
					1-1-2017	31-7-2017	ingediend	afgehandeld			
Borsele	13	18	21	15	2	0	9	1	8	10	8
Goes	45	60	66	76	22	0	29	7	22	44	22
Hulst	15	38	40	36	12	0	16	0	16	28	16
Kapelle	3	7	11	10	0	0	1	1	0	0	0
Reimerswaal	12	23	22	18	5	0	10	2	8	13	8
Sluis	29	22	28	35	14	1	9	0	9	22	10
Terneuzen	86	79	93	75	28	1	38	5	33	60	34
Tholen	23	32	45	38	10	1	15	3	12	21	13
Middelburg	65	144	88	72	23	0	39	13	26	49	26
Vlissingen	140	139	150	159	36	0	64	26	38	74	38
Schouwen-Duiveland	20	26	42	31	11	0	16	3	13	24	13
Veere	13	15	17	9	2	0	4	3	1	3	1
Noord-Beveland	6	12	9	17	4	0	2	0	2	6	2
Overig				6	1	0	5	2	3	4	3
Totaal	470	615	632	597	170	3	257	66	191	358	194
Totaal deelnemers	226	279	326	303	93	3	127	19	108	198	111
Totaal niet-deelnemers	244	336	306	294	77	0	130	47	83	160	83

Bijlage 6 Debiteurensaldi / rekening-courantverhouding

omschrijving (saldi tm 31-07)	Borsele	Goes	Hulst	Kapelle	Reimerswaal	Sluis	Terneuzen	Tholen	Scheldestromen	sub-totaal	Sabewa Zeeland	Totaal
Debiteurensaldo per 31-12-2016	€ 741.044	€ 1.010.141	€ 997.760	€ 178.604	€ 518.518	€ 3.915.601	€ 2.185.172	€ 598.360	€ 4.911.177	€ 15.056.379	€ 911.893	€ 15.968.271
netto-opgelegd 2017	€ 10.483.127	€ 17.495.341	€ 10.270.287	€ 4.511.445	€ 8.653.335	€ 15.107.107	€ 27.114.165	€ 9.289.089	€ 85.032.076	€ 187.955.972	€ 470.062	€ 188.426.033
BTW	€ 13.828		€ 14.675		€ 175.693					€ 204.196		€ 204.196
netto opgelegd voorgaande jaren	€ -34.250	€ 46.723	€ 31.800	€ 427.352	€ 337.672	€ 1.041.780	€ -109.044	€ -11.251	€ -20.010	€ 1.710.772	€ -	€ 1.710.772
oude vorderingen	€ -	€ -15	€ -5.245	€ -	€ -7	€ -506	€ 218.886	€ -	€ -1.157	€ 211.957		€ 211.957
sub-totaal	€ 11.203.749	€ 18.552.190	€ 11.309.278	€ 5.117.400	€ 9.685.211	€ 20.063.982	€ 29.409.180	€ 9.876.198	€ 89.922.086	€ 205.139.275	€ 1.381.954	€ 206.521.230
oninbaar	€ -3.509	€ -28.149	€ -21.911	€ 808	€ -3.221	€ -1.362	€ -167.009	€ -2.707	€ -74.599	€ -301.658	€ -	€ -301.658
ontvangsten	€ -8.499.327	€ -13.958.992	€ -7.417.638	€ -3.703.061	€ -7.299.138	€ -14.591.311	€ -20.781.172	€ -6.664.798	€ -67.539.443	€ -150.454.881	€ -400.373	€ -150.855.254
debiteurensaldo per 31-07	€ 2.700.913	€ 4.565.049	€ 3.869.729	€ 1.415.148	€ 2.382.852	€ 5.471.310	€ 8.460.998	€ 3.208.694	€ 22.308.044	€ 54.382.736	€ 981.582	€ 55.364.317
afgedragen (tm 31-07)	€ 8.701.895	€ 11.584.051	€ 7.316.244	€ 3.436.419	€ 6.678.844	€ 13.122.126	€ 19.496.124	€ 6.651.131	€ 61.578.380	€ 138.565.214	€ -	€ 138.565.214
nog af te dragen	€ -202.568	€ 2.374.941	€ 101.394	€ 266.642	€ 620.294	€ 1.469.185	€ 1.285.048	€ 13.667	€ 5.961.063	€ 11.889.667	€ 400.373	€ 12.290.040
NB per 31-07 ontvangst automatische incasso afgeboekt van debiteuren												
overgemaakt 2 augustus	€ 721.067	€ 959.892	€ 606.248	€ 284.753	€ 553.431	€ 1.087.342	€ 1.615.512	€ 551.134	€ 5.102.583	€ 11.481.962	€ -	€ 11.481.962
nog af te dragen per 2 augustus	€ -923.635	€ 1.415.049	€ -504.854	€ -18.111	€ 66.863	€ 381.843	€ -330.464	€ -537.467	€ 858.480	€ 407.705	€ 400.373	€ 808.078